

ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่
การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
พฤษภาคม 2553

ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่
การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
พฤษภาคม 2553
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่
การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
พฤษภาคม 2553

ธนุทธ สมัตชัย. (2553). ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552. ปรินุณานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ธงชัย เจริญทรัพย์มณี, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยโรจน์ สายพันธ์ุ.

การวิจัยในครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ตามตัวแปร เพศ ระดับชั้นและโรงเรียนเขตในอำเภอเมืองและเขตนอกอำเภอเมือง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 420 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .09 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test Independent) และค่าเอฟ (F-test) เมื่อตัวแปรมากกว่า 2 ตัวแปร สำหรับค่าความต้องการกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนกับตัวแปรอิสระด้านระดับชั้น หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธี แอล เอส ดี (Least Significant Difference's Method = LSD)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน
3. นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ที่มีระดับชั้นต่างกันมีความต้องการกิจกรรมนันทนาการ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ที่มีพื้นที่ต่างกันมีความต้องการกิจกรรมนันทนาการ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

NEEDS FOR RECREATION ACTIVITY MANAGEMENT OF LEVEL 4
STUDENTS IN SCHOOLS AT REGION 1 OF CHAIYAPHUM
EDUCATIONAL AREA, IN ACADEMIC YEAR 2009

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Science Degree in Recreation Management
at Srinakharinwirot University
May 2010

Tanayut Samatchai. (2553). *Needs for Recreation Activity Management of Level 4 Students in Schools at Region 1 of Chaiyaphum Educational Area, In Academic Year 2009* Master thesis, M.S. (Recreation Management). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Thongchai Charoensupmanee, Assist. Prof. Chairaje Saiphant.

The purposes of this research were to study and to compare needs for recreation activity management of level 4 students in schools of Chaiyaphum Educational Area, Region 1 in accordance with the following variables: sex, level, schools both in rural and urban areas. The Sample group of this study was 420 students. The research instrument used for collecting data was a questionnaire constructed by the researcher with the reliability of .09. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, hypothesis test by t-test, F-test and statistical significant difference at the level of .05 by LSD (Least Significant Deferent's Method).

The results were as follows:

1. Level 4 students in schools of Chaiyaphum Educational Area, Region 1 has opinions on the need for recreational activities as a whole and in individual aspects was at the high level.
2. Level 4 students in schools of Chaiyaphum Educational Area, Region 1 having different sex had opinions on the need for recreational activities management were not significantly difference.
3. Level 4 students in schools of Chaiyaphum Educational Area, Region 1 having different class level had opinions on needs for recreational activities management were significantly different at .05.
4. Level 4 students in schools of Chaiyaphum Educational Area, Region 1 having different area had opinions on needs for recreational activities management were significantly difference at .05.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูง จาก รองศาสตราจารย์
ธงชัย เจริญทรัพย์มณี ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยโรจน์ สายพันธุ์
กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ พร้อมทั้ง รองศาสตราจารย์เทเวศร์ พิริยะพฤษ์และ
รองศาสตราจารย์ ดร.อารมณ นาวากาญจน์ ประธานและกรรมการสอบปากเปล่าที่ให้คำแนะนำ
และแก้ไขข้อบกพร่องในส่วนต่างๆ เป็นอย่างดี จนผู้วิจัยดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้
สำเร็จ สมบูรณ์ได้ด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาสันตนาการ ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ข้าพเจ้าได้มี
ความรู้มากยิ่งขึ้น สามารถเพิ่มศักยภาพเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานและดำรงชีวิตของข้าพเจ้า
ได้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต1และโรงเรียนชัยภูมิ
ภักดีชุมพล โรงเรียนเมืองพญาแลวิทยา โรงเรียนสตรีชัยภูมิ โรงเรียนบ้านเขว้าวิทยายน
โรงเรียนคอนสวรรค์ โรงเรียนหนองบัวแดงวิทยาและโรงเรียนภักดีชุมพลวิทยา ที่ให้ความ
อนุเคราะห์ ในการให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวกับการทำวิจัย
ในครั้งนี้

ขอขอบคุณ พี่ๆ เพื่อนๆและน้องๆ ทุกคนที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือทุกด้าน
ในการศึกษาและทำการวิจัยในครั้งนี้

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณพ่อธีระพล สมัตชัยและคุณแม่พิสมัย สมัตชัย
ที่คอยให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จ
ได้ในทุกวันนี้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษาวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนนิสิตนักศึกษา
และผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนันทนาการต่อไป หากผลงานวิจัยมีสิ่งดีงามและมีคุณประโยชน์
ผู้วิจัยขออุทิศสิ่งนี้แก่ผู้มีพระคุณทุกท่านและขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ธนยุทธ สมัตชัย

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมติฐานในการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ.....	6
แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการ.....	8
ความหมายของนันทนาการ.....	8
ความสำคัญของกิจกรรมนันทนาการ.....	10
ประโยชน์และคุณค่าของกิจกรรมนันทนาการ.....	12
ประเภทของกิจกรรมนันทนาการ.....	15
กิจกรรมนันทนาการกับนักเรียน.....	18
ประวัติและข้อมูลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	21
งานวิจัยในประเทศไทย.....	22
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	25
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	25
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	27
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	28
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	29

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	51
บทย่อ.....	51
สรุปผลการวิจัย.....	53
อภิปรายผล.....	55
ข้อเสนอแนะ.....	59
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	59
บรรณานุกรม.....	60
ภาคผนวก.....	64
ภาคผนวก ก.....	65
ภาคผนวก ข.....	73
ประวัติย่อผู้วิจัย	75

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	26
2 จำนวน และคำร้อยละ จำแนกตาม เพศ ระดับชั้น โรงเรียนเขตในอำเภอเมือง และโรงเรียนเขตนอกอำเภอเมืองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 1 ปีการศึกษา 2552	31
3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552.....	33
4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ด้านการจัดการดำเนินการ	34
5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	35
6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	36
7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ด้านกิจกรรมนันทนาการ	38
8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำแนกตามเพศ	40
9 วิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำแนกตามเพศ.....	41
10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำแนกตามระดับชั้น	42
11 วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำแนกตามระดับชั้น	43

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
12	ผลการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ จำแนกตามระดับชั้น	44
13	ผลการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามระดับชั้น	45
14	ผลการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ด้านกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตามระดับชั้น	46
15	ผลการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 โดยรวม จำแนกตามระดับชั้น	47
16	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำแนกตามโรงเรียนเขตในเมืองและโรงเรียนเขตนอกเมือง	48
17	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำแนกตามโรงเรียนเขตในเมืองและโรงเรียน เขตนอกเมือง.....	49

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิด 5

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาทั้งนี้สืบเนื่องมาจากความเจริญทางด้านเทคโนโลยีตลอดจนความก้าวหน้าต่างๆที่มนุษย์ในสังคมเป็นผู้สร้างขึ้น สังคมที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว มักจะประสบปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ในสังคม ซึ่งเป็นสาเหตุของการเกิดความเครียดทางด้านจิตใจได้ทั้งสิ้น กิจกรรมนันทนาการจึงเป็นทางเลือกอย่างหนึ่งของประชาชน ที่ต้องการได้รับเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังที่ สมบัติ กาญจนกิจ (2542: 52-53) กล่าวว่า นันทนาการเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมากทั้งนี้เพราะว่าวิถีการดำเนินชีวิตของคนเรานั้นได้เปลี่ยนแปลงไปจนเป็นผลให้ต้องมีปัจจัยที่หาเพิ่มเติมจากปัจจัยสี่ประการ ได้แก่ เครื่องนุ่งห่มที่อยู่อาศัย ยารักษาโรคและอาหาร ปัจจัยที่หาเพิ่มก็คือ การพักผ่อนหรือกิจกรรมนันทนาการ จากการเปลี่ยนแปลงนี้เองทำให้นันทนาการมีบทบาทและมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์เป็นอย่างมาก

กิจกรรมนันทนาการจะช่วยส่งเสริมพฤติกรรมและพัฒนาความเจริญของงานแก่บุคคลทั้งหลาย ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและจิตใจของคนทุกเพศทุกวัย เพื่อให้เกิดความสุขทางกายและจิตใจ ตลอดจนช่วยส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคม เพราะกิจกรรมนันทนาการเป็นการช่วยพัฒนาอารมณ์ ความสุข ความสามารถของบุคคล สุขภาพสมรรถภาพทางกายและจิต ความสมดุลทางกาย จิตใจ นันทนาการเป็นการลดความเครียด ความวิตกกังวล ส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับกลุ่มคน ส่งเสริมการแสดงออก เพิ่มพูนประสบการณ์ สิ่งเหล่านี้ยังช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของสังคมทุกระดับวัยและเพศ นอกจากนี้ ยังช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มประชากรทุกกลุ่มอีกด้วย

เยาวชนถือว่าเป็นกำลังของชาติ เยาวชนที่กำลังเติบโตควรได้รับการศึกษาเพื่อการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีเยี่ยมส่งมอบให้เยาวชนมีพัฒนาการได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคตและยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมีอิทธิพลต่อการสนับสนุน เช่น เพื่อน ครอบครัว สังคม ศาสนา วัฒนธรรมของประเทศ และปัจจัยประการหนึ่งที่มีบทบาทต่อเยาวชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและเป็นปัจจัยที่เยาวชนควรจะมีสิทธิ์ที่จะได้เลือกและรับในสิ่งที่ตนเองชอบและพึงพอใจปัจจัยนั้นคือ นันทนาการ (พุทธานุกร จิระชนาภทร. 2549: 1)

โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมที่มีหน้าที่จัดการศึกษาให้เด็กและเยาวชนอย่างเป็นระบบ ให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนเพื่อให้เยาวชนได้พัฒนาและเข้าใจการเจริญเติบโตทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา นันทนาการในโรงเรียนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยส่งเสริมลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของเด็กและเยาวชน ช่วยให้เขา

เหล่านั้ได้มีโอกาสเข้าใจ มีความรักและซาบซึ้งกับกิจกรรมเวลาว่าง รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นนทาการอย่างมีจุดมุ่งหมาย เสริมสร้างประสบการณ์และตอบสนองความต้องการของเด็กนักเรียน หรือชดเชยให้แก่เด็กนักเรียนทั้งในด้านการออกกำลังกาย และเพื่อความสะดวกสนทนารำเริงนอกเวลาเรียนหรือเป็นกิจกรรมพิเศษให้แก่เด็กนักเรียนรู้จักการจัดการเวลา พัฒนาคุณค่าทางสังคมระบอบประชาธิปไตยและเป็นประชากรของประเทศที่มีคุณภาพ ในอนาคต (สมบัติ กาญจนกิจ 2535: 125–126)

นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ซึ่งมีทั้งหมด 5 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอบ้านเขว้า อำเภอกอนสวรรค์ อำเภอหนองบัวแดง อำเภอภักดีชุมพล ซึ่งแต่ละคนมีพื้นฐานการเรียนที่แตกต่างกัน มาจากครอบครัวที่แตกต่างกันและมีวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน ตลอดจนสภาพแวดล้อมและที่ตั้งของโรงเรียนมีลักษณะที่แตกต่างกัน อาจเป็นเหตุที่ทำให้นักเรียนมีความต้องการกิจกรรมนันทนาการในด้านต่างๆ มากน้อยแตกต่างกันไป

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ของกิจกรรมนันทนาการที่มีต่อนักเรียน จึงมีความสนใจที่จะศึกษา ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 อันจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา อาจารย์แนะแนว อาจารย์ฝ่ายปกครองและนักเรียน ตลอดจนผู้ปกครองนักเรียน ที่มีความสนใจกิจกรรมนันทนาการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน การบริหารจัดการและดำเนินโครงการเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการ ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับระดับความต้องการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ต่อไป

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของการจัดกิจกรรมนันทนาการของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ตามตัวแปร เพศ ระดับชั้นและโรงเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึง ความต้องการกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้เป็นแนวทางให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารการศึกษา ครู อาจารย์ บุคลากร ได้พิจารณาปรับปรุงพัฒนาการจัดและดำเนินโครงการ กิจกรรมนันทนาการให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์กับนักเรียน สังคม ประเทศชาติ ตลอดจนเป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าสำหรับผู้ที่ทำวิจัยและผู้ที่สนใจต่อไป เพื่อให้เกิดประโยชน์ส่วนรวมสูงสุด

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 8,421 คน ใน 18 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขตที่ 1. 2551)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยเป็น นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 420 คน ได้มาโดย การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

ตัวแปรที่จะศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่
  - 1.1 เพศ
  - 1.2 ระดับชั้น
  - 1.3 โรงเรียน
    - 1.3.1 เขตในอำเภอเมือง
    - 1.3.2 เขตนอกอำเภอเมือง
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความต้องการ หมายถึง ความรู้สึกเฉพาะตัว ความปรารถนา ความประสงค์หรือความเป็นไปได้ที่อยากให้เกิดขึ้นของนักเรียน ที่มีต่อความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการในด้านต่างๆ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1

2. การจัดกิจกรรมนันทนาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมนันทนาการที่เสริมสร้างทักษะประสบการณ์ พร้อมทั้งลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ ในรูปแบบต่างๆ เพื่อสนองต่อความต้องการของนักเรียนและได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมในด้านการฝึกทักษะ การออกกำลังกาย เพื่อความสนุกสนาน นอกเหนือจากการเรียนหรือกิจกรรมพิเศษ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาทางด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา จินตนาการ มีความสดชื่นกลับคืนมาสู่ภาวะปกติ โดยนำกิจกรรมนันทนาการประเภทต่างๆ มามีส่วนร่วม ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ด้านดังนี้

2.1 การบริหารจัดการและดำเนินการ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานตามแผนการที่กำหนดไว้ มีแนวทางและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการประกอบกิจกรรมที่ประกอบด้วย

ด้านนโยบาย งบประมาณ บุคลากร หน่วยงานที่รับผิดชอบ การประชาสัมพันธ์ ตลอดจนกิจกรรม โครงการต่างๆ

2.2 ด้านบุคลากรเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ หมายถึง บุคลากรเจ้าหน้าที่ ที่มีความชำนาญในด้านต่างๆ มาไว้ช่วยเหลือดูแลผู้เข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนคอยให้คำปรึกษาแนะนำ ซึ่งประกอบด้วย ผู้นำทางด้านกีฬา เกมส์และนันทนาการในด้านต่างๆ พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่พยาบาล เจ้าหน้าที่รักษาความสะอาดและเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาอุปกรณ์

2.3 ด้านสถานที่อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง พื้นที่สำหรับใช้จัดกิจกรรมนันทนาการในด้านต่างๆ พร้อมทั้งอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมนันทนาการ ซึ่งประกอบด้วยสนามกีฬา อาคารโรงพลศึกษา ห้องโถงสำหรับจัดกิจกรรมในร่ม อุปกรณ์เครื่องกีฬาชนิดต่างๆ เช่น ลูกฟุตบอล วอลเลย์บอล พร้อมอุปกรณ์ดนตรี ฯลฯ

2.4 ด้านกิจกรรมนันทนาการ หมายถึง กระบวนการที่จัดกระทำแล้วสนุกสนาน เพลิดเพลิน และเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ แสดงออกถึงความพึงพอใจความต้องการ อันก่อให้เกิดความเจริญงอกงาม การพัฒนาทักษะทางชีวิต ทางด้านร่างกาย สังคมสติปัญญา ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมกีฬา เกมส์ เพลง ดนตรี การเสริมสร้างสมรรถภาพและสุขภาพร่างกาย การพักผ่อนหย่อนใจตามหลักปรัชญาของนันทนาการ

3.นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 หมายถึง นักเรียนชาย หญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1

4. เพศ หมายถึง นักเรียนชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1

5. โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 หมายถึง โรงเรียนรัฐบาลที่มีนักเรียนชายและหญิงในช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 18 โรงเรียน ซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอเมือง อำเภอบ้านเขว้า อำเภอกอนสวรรค์ อำเภอหนองบัวแดง อำเภอกำเนิดชุมพล โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

5.1 เขตในอำเภอเมือง หมายถึง โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองชัยภูมิ มี 8 โรงเรียน ดังนี้

- 1.1 โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล
- 1.2 โรงเรียนสตรีชัยภูมิ
- 1.3 โรงเรียนเมืองพญาแลวิทยา
- 1.4 โรงเรียนกุดตุ้มวิทยา
- 1.5 โรงเรียนบ้านค่ายวิทยา
- 1.6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยชัยภูมิ
- 1.7 โรงเรียนภูพระวิทยาคม

1.8 โรงเรียนสีลองวิทยา

5.2 เขตนอกอำเภอเมือง หมายถึง โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขต อำเภอบ้านเขว้า อำเภอคอนสวรรค์ อำเภอหนองบัวแดง อำเภอภักดีชุมพล มี 10 โรงเรียน ดังนี้

2.1 โรงเรียนบ้านเขว้าวิทยายน

2.2 โรงเรียนคอนสวรรค์

2.3 โรงเรียนสามหม่อวิทยา

2.4 โรงเรียนโนนสะอาดวิทยา

2.5 โรงเรียนปุดังศึกษาลัย

2.6 โรงเรียนหนองบัวแดงวิทยา

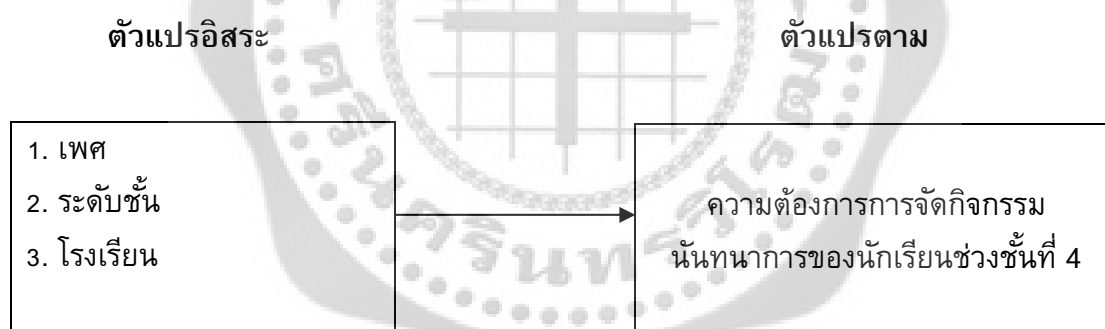
2.7 โรงเรียนนางแดดวังชมพูวิทยา รัชมังคลาภิเษก

2.8 โรงเรียนคูเมืองวิทยา

2.9 โรงเรียนภักดีชุมพลวิทยา

2.10 โรงเรียนเจียงทองพิทยาคม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 1 ปีการศึกษา 2552 ที่มีเพศต่างกันมีความต้องการกิจกรรมนันทนาการแตกต่างกัน
2. นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 1 ปีการศึกษา 2552 ที่ระดับชั้นต่างกันมีความต้องการกิจกรรมนันทนาการแตกต่างกัน
3. นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 1 ปีการศึกษา 2552 ในเขตอำเภอเมืองและนอกเขตอำเภอเมือง มีความต้องการกิจกรรมนันทนาการแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ
2. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการ
  - 2.1 ความหมายของนันทนาการ
  - 2.2 ความสำคัญของกิจกรรมนันทนาการ
  - 2.3 ประโยชน์และคุณค่าของกิจกรรมนันทนาการ
  - 2.4 ประเภทของกิจกรรมนันทนาการ
  - 2.5 กิจกรรมนันทนาการกับนักเรียน
3. ประวัติและข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 1
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยในประเทศ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

มาสโลว์ (Maslow 1970: 112-113) เป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้ศึกษาความต้องการของมนุษย์ สรุปได้ดังนี้ การแสดงพฤติกรรมของมนุษย์นั้นเกิดจากความต้องการและความพึงพอใจเมื่อได้รับการตอบสนอง เขาได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจ (A Theory of Human Motivation) ได้สรุปธรรมชาติของมนุษย์ได้ 3 ประการ คือ

1. มนุษย์มีความต้องการ และมีความต้องการไม่มีที่สิ้นสุด
2. ความต้องการได้รับการตอบสนองแล้วก็จะไม่เป็นแรงจูงใจอีก ความต้องการที่ยังไม่ตอบสนองเท่านั้นที่เป็นแรงจูงใจของพฤติกรรม

3. ความต้องการของมนุษย์มีเป็นลำดับขั้นของความสำเร็จ เมื่อความต้องการระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้วก็จะมีความต้องการระดับสูงขึ้นไปซึ่งแบ่งขั้นได้ 5 ขั้นดังนี้

3.1 ความต้องการทางด้านร่างกายหรือสรีระ (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เป็นความต้องการที่ติดตัวเรามาตั้งแต่เกิด ได้แก่ ปัจจัย 4 กล่าวคือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ความต้องการเหล่านี้มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกคน จึงเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานขั้นแรกที่มีมนุษย์ต้องการบรรลุให้ได้ก่อน

3.2 ความต้องการความมั่นคงหรือความปลอดภัย (Safety Needs or Need For Security) ความต้องการนี้เกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองในด้านร่างกาย ทำให้ชีวิตสามารถดำรงอยู่ในขั้นแรกแล้ว จึงมีความต้องการด้านความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินของตนเองเพิ่มขึ้นต่อไป เช่น การมีอาชีพที่มั่นคง มีการออมทรัพย์และสะสมทรัพย์ ตลอดจนมีการต่างๆ เพื่อให้ห่างจากภัยอันตราย โรคภัยไข้เจ็บ เป็นต้น

3.3 ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เมื่อความต้องการในขั้นที่ 1 และ 2 ได้รับการตอบสนองแล้ว บุคคลก็จะเริ่มมีความต้องการทางด้านสังคม เช่น ความต้องการมีครอบครัว ความต้องการมีเพื่อน ต้องการให้คนอื่นยอมรับและเป็นสมาชิกของกลุ่ม

3.4 ความต้องการการยอมรับ (Esteem Needs) ความต้องการเกียรติยศ ชื่อเสียง การยกย่องนับถือจากผู้อื่น ต้องการการเรียกขานจากบุคคลทั่วไปอย่างสุภาพ ไม่ต้องการการกดขี่ข่มเหงจากผู้อื่น เนื่องจากทุกคนมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน

3.5 ความต้องการขั้นสูงสุดของชีวิต (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของชีวิตมนุษย์ คือ ความต้องการไปสู่ความสำเร็จที่ตนเองปรารถนา มีพร้อมทุกสิ่งทุกอย่าง ความต้องการนี้บุคคลแต่ละคนจะมีความต้องการที่แตกต่างกันไปตามเป้าหมายที่แต่ละคนตั้งไว้

อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer modified Hierarchy Theory) (หลุยส์ จำปาเทศ, 2533: 40-41) เป็นผู้คิดค้นทฤษฎีความต้องการใน ค.ศ. 1972 หรือทฤษฎี อี อาร์ จี (ERG : Existence Relatedness-Growth Theory) เป็นทฤษฎีที่สนับสนุนทฤษฎีความต้องการลำดับขั้นของมาสโลว์ เขาปรับเปลี่ยนให้เข้าใจง่ายขึ้นจาก 5 ขั้น เป็นทฤษฎี อี อาร์ จี ของ อัลเดอร์เฟอร์ (ERG Theory Alderfer) ได้เสนอแนะรายละเอียดของทฤษฎี ดังนี้

1. ความต้องการการอยู่รอด (Existence Needs) คือ ความต้องการขั้นพื้นฐานเพื่อประทังชีวิตคน เพื่อการได้หรือเพื่อการอยู่รอด ความต้องการของเขาในขั้นนี้ได้รวมเอาความต้องการขั้นที่ 1 และ 2 ของ มาสโลว์เข้าไว้ นั่นคือ ความต้องการด้านร่างกายและความต้องการความปลอดภัยนั่นเอง

2. ความต้องการมีสัมพันธภาพ (Relatedness Needs) คือ ความต้องการเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุคคลรอบๆ ตัวและบุคคลในสังคมตรงกับความต้องการขั้นที่ 3 ของมาสโลว์ ซึ่งเรียกว่า ความต้องการทางสังคมของอัลเดอร์เฟอร์ (Social Needs Alderfer) ได้ให้ความสำคัญกับขั้นนี้มาก เพราะมนุษย์จะอยู่ได้มิใช่ความต้องการขั้นพื้นฐานเท่านั้น แต่การรวมตัวอยู่ด้วยกันเป็นกลุ่มหรือหมู่หนึ่งมีความจำเป็น

3. ความต้องการได้รับความมั่นคงปลอดภัย (The Needs for Security) เป็นที่ยอมรับกันมานานแล้ว สัตว์โลกมีสัญชาตญาณสำหรับการป้องกันตัว ความต้องการทางด้านความปลอดภัยทางด้านร่างกาย ถ้าหากเกิดความต้องการความมั่นคงไม่ได้รับการตอบสนองจะเกิดอาการทางพฤติกรรมตามมาด้วย คือ เกิดความรู้สึกไม่มั่นคงโดยการถอนตัวออกจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งหลาย

4. ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ (The Needs for New Experience) เมื่อคนแสวงหาความมั่นคง เขาต้องผจญภัยและเสี่ยง คนเราจึงอาจจะเบื่อหน่ายต่องานประจำที่ซ้ำซาก ดังนั้นความต้องการทางด้านนี้เกิดการสับสนขึ้น บุคคลจะเกิดความว้าวุ่นใจจนเกิดอาการทางพฤติกรรม เหนื่อยอ่อน ทำให้มีความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ

5. ความต้องการทางด้านความรัก (The Needs for Affection) คนทุกคนต้องได้รับความรัก รวมทั้งการได้รับความสำเร็จ ซึ่งในบางครั้งก็เป็นสาเหตุของความต้องการในด้านนี้อาจจะเรียกได้ว่าเป็นความต้องการทางด้านสังคม คือ ต้องการมีการร่วมกันแสดงความคิดเห็นประสบการณ์ ความร่าเริง ความโศกเศร้า ถ้าหากความต้องการด้านนี้ไม่ได้รับการตอบสนองก็จะเกิดอาการ 2 ด้าน คือ การถอนตัวออกจากกลุ่มหรือมีลักษณะก้าวร้าว แสดงอาการเป็นศัตรู

6. ความต้องการได้รับการยอมรับ (The Needs for Recognition) มนุษย์ส่วนมากต้องการได้รับความรู้สึกตัวเองมีค่า ได้รับการยกย่องจากคนอื่น ๆ ในบางด้านของเขา ความต้องการทางด้านนี้ทำให้เขามีการรวมกลุ่มสังคมเป็นกลุ่มชุมชน สถาบันต่างๆ ทำให้เขาสามารถแสวงหาสถานภาพและความสนใจจากสมาชิกในกลุ่มด้วย

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ความต้องการ (Needs) หมายถึง ความรู้สึกเฉพาะตัวของบุคคลที่มีลักษณะเป็นความคาดหวัง เพื่อตอบสนองต่อสิ่งที่มนุษย์ขาดอยู่ ให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ หรือให้สอดคล้องกับสภาพการณ์และยังก่อให้เกิดความสมดุลกับคุณภาพชีวิตมนุษย์

แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการ

ความหมายของนันทนาการ

พระยาอนุนาชาชนหรือนามปากกา “เสฐียรโกเศศ” ได้บัญญัติศัพท์ “นันทนาการ ในปี พ.ศ.2507 ซึ่งเป็นคำสนธิระหว่าง “นันทน” กับ “อาการ” เรียกว่า นันทนาการ หมายถึง อาการที่สนุกสนาน ร่าเริง แทนคำว่า “สันทนาการ” ซึ่งมีมานานแล้ว (สมบัติ กาญจนกิจ. 2533: 10)

“นันทนาการ” เป็นคำที่ได้รับการยอมรับจากผู้ทรงคุณวุฒิทางภาษาศาสตร์ว่ามีความหมายตรงตามลักษณะวิชา ลักษณะกิจกรรมมากกว่า คำว่า “สันทนาการ” ซึ่งเป็นคำเดิมแต่ในปัจจุบันคำทั้งสองยังคงใช้ทั้งในทางวิชาการ ทางราชการและทางสังคมทั่วไป

นันทนาการ ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Recreation ซึ่งมาจากศัพท์คือ Re และ Create แปลว่า สร้างขึ้นใหม่ หมายถึง การทำให้สดชื่น เสริมสร้างพลังงานขึ้นมาใหม่

อีกนัยหนึ่ง นันทนาการ ซึ่งในภาษาอังกฤษคือ Recreation มีรากศัพท์มาจากภาษากรีก คือ Re-Cre-Are ซึ่งหมายถึง กิจกรรมของเยาวชนและผู้ใหญ่ (สมบัติ กาญจนกิจ. 2533:10-12)

ผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของนันทนาการไว้ ดังนี้

เอนก หงษ์ทองคำ (2542: 2) ได้ให้ความหมายนันทนาการไว้ว่า นันทนาการ คือ กิจกรรมต่างๆ ที่สร้างเสริมความสัมพันธ์กับสภาวะหรือสิ่งแวดล้อม โดยขึ้นอยู่กับความสนใจและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล นันทนาการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงออกซึ่งความพึงพอใจตาม

ความต้องการ จึงควรมีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเจริญงอกงาม ทั้งทางกาย อารมณ์ สติปัญญา
 นั้นนันทนาการควรเป็นกิจกรรมที่ทำด้วยความสมัครใจ ทำในเวลาว่างและได้รับความพึงพอใจ

บรรจง คณะวรรณ (2531: 31) ได้ให้ความหมายของ นันทนาการ หมายถึง การเข้าร่วม
 ทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งในช่วงที่มีเวลาว่างจากงานประจำหรือการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่
 ตนเองมีความสนใจขณะมีเวลาว่าง เพื่อเพิ่มทักษะ ประสบการณ์ และการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นก็
 เป็นไปด้วยความสมัครใจ เป็นการทำงานที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือสร้างสรรค์งานขึ้นมาใหม่หรือเป็น
 การเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อลดเวลาว่างที่ตัวเองมีอยู่ให้น้อยลง เป็นการลดความเครียด
 ทั้งทางกายและทางอารมณ์ให้น้อยลง กลายเป็นคนใหม่ที่มีพลัง มีความสดชื่นที่เต็มไปด้วยพลังพร้อม
 ที่จะทำงานหรือเผชิญโชคต่อไป

สาลี ปาลกะวงศ์ (2540: 9) กล่าวว่านันทนาการคือกิจกรรมต่างๆ ที่สร้างความสัมพันธ์กับ
 สภาวะหรือสภาพแวดล้อมนั้นๆ แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับความสนใจและประสบการณ์ของแต่ละคน
 นันทนาการเปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงออกซึ่งความพึงพอใจตามความต้องการ จึงควรมีกิจกรรมที่
 ก่อให้เกิดความเจริญงอกงามทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา นอกจากนี้นันทนาการควรเป็น
 กิจกรรมอาสาสมัครที่บุคคลสามารถร่วมได้ โดยไม่มีการบังคับ ก่อให้เกิดความพอใจในเวลาว่าง

สมบัติ กาญจนกิจ (2535: 13 - 14) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

1. นันทนาการ หมายถึง การทำให้สดชื่น เสริมสร้างพลังงานขึ้นมาใหม่หลังจากการใช้
 พลังงาน แล้วก่อให้เกิดความเหนื่อยเมื่อยล้าทางร่างกาย ทางสมองและจิตใจ กิจกรรมนันทนาการที่
 บุคคลเข้าร่วมในช่วงเวลาว่าง จะช่วยขจัดหรือผ่อนคลายความเหนื่อยเมื่อยล้าทางด้านร่างกายและ
 จิตใจในความหมายนันทนาการจึงเป็นการตอบสนองความต้องการทางกายและจิตใจของบุคคลและ
 สังคม

2. นันทนาการ หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลเข้าร่วมในเวลาว่าง โดยไม่มีการบังคับและ
 จะเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ แล้วส่งผลก่อให้เกิดการพัฒนาอารมณ์สุข รวมทั้งความสนุกสนานหรือ
 ความสงบสุข และกิจกรรมนั้นต้องเป็นกิจกรรมที่สังคมยอมรับด้วย

3. นันทนาการ หมายถึง กระบวนการหรือประสบการณ์ที่ทำให้บุคคลเกิดความสุขโดยอาศัย
 กิจกรรมนันทนาการในช่วงเวลาว่างเป็นสื่อ ก่อให้เกิดการพัฒนาหรือการเจริญงอกงามทางกาย
 อารมณ์ สังคมและสติปัญญาของบุคคล

4. นันทนาการ เป็นสถาบันทางสังคมหรือแหล่งศูนย์กลางของสังคม เพื่อให้บุคคลเข้าร่วม
 กิจกรรมนันทนาการแล้วก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านอารมณ์และพัฒนาเจริญงอกงามทางร่างกาย
 จิตใจและสังคม

ชูชีพ ยาวพัฒน์ (2543: 21) ได้ให้ความหมายของนันทนาการว่า นันทนาการ หมายถึง
 กิจกรรมที่คนเราใช้เวลาว่างจากภารกิจงานประจำโดยเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ และกิจกรรมที่ต้อง
 ทำให้ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและกฎหมายบ้านเมือง เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา
 หรือความเจริญงอกงามทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จนรู้สึกมีความสุขกลับคืนมาสู่
 ภาวะปกติ

สมบัติ กาญจนกิจ (2544: 17) ได้ให้ความหมายของนันทนาการ หมายถึง กิจกรรม ในความหมายที่ 1 หมายถึง การทำให้สดชื่นหรือการสร้างพลังใหม่ขึ้นมาใหม่ (Re + Fresh, Re + Creation) การที่บุคคลได้รับประทานอาหารเข้าไปเปลี่ยนแปลงเป็นพลังงานโดยแรงขับเคลื่อน ภายใน ทำให้เขาต้องใช้พลังงานในรูปแบบของการเคลื่อนไหว ทำให้เกิดการเหนื่อยเมื่อยล้าจึง ต้องการนันทนาการเพื่อสร้างขึ้นมาใหม่ หรือสร้างความสดชื่นอีกครั้งหนึ่ง

ในความหมายที่ 2 หมายถึง กิจกรรม (Activities) กล่าวคือ การที่บุคคลหรือชุมชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามความสนใจของตน แล้วก่อให้เกิดผลพัฒนาอารมณ์ สนุกสนานและหรือสงบสุข

ในความหมายที่ 3 หมายถึง กระบวนการ (Process) กล่าวคือ นันทนาการเป็นกระบวนการ ในการพัฒนาประสบการณ์ หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคม โดยอาศัยกิจกรรม นันทนาการต่าง ๆ เป็นสื่อ

ในความหมายที่ 4 หมายถึง สวัสดิการสังคม (Social Welfare) นันทนาการ คือ สถาบันทางสังคม สวัสดิการทางสังคม ซึ่งรัฐบาลและฝ่ายบริหารท้องถิ่นจะต้องมีหน้าที่จัดให้บริการ แก่ชุมชนเพื่อสร้างบรรยากาศของเมืองให้น่าอยู่ มีความอบอุ่นใจ

ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่านันทนาการมีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของมนุษย์ทุกคนทุก รูปแบบ ทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ ในการที่จะนำนันทนาการพัฒนาให้มนุษย์มีคุณภาพชีวิตมีความ พร้อมสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมอันจะส่งผลให้มนุษย์สามารถนำพาองค์กรสถาบัน ครอบครัว ชุมชน ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและประเทศชาติไปสู่สังคมที่มีแต่ความสุข

ความสำคัญของกิจกรรมนันทนาการ

จรินทร์ ธานีรัตน์ (2528: 59 – 64) กล่าวถึงความสำคัญของนันทนาการไว้ดังนี้

1. ความสำคัญสำหรับบุคคล

1.1 บุคคลแต่ละคนมีสิทธิที่จะใช้เวลาว่างของตนในอันที่จะสนับสนุนนันทนาการเพื่อ ประโยชน์แก่ตน

1.2 บุคคลแต่ละคนย่อมมีความรับผิดชอบตามกฎหมายในอันที่จะสนับสนุนนันทนาการ โดยการเสียภาษีให้ภาครัฐ

1.3 บุคคลแต่ละคนย่อมมีความรับผิดชอบในทางจิตใจหรือในทางศีลธรรมในอันที่จะช่วยเหลือสนับสนุนโดยผ่านทางองค์กรอาสาสมัครทั้งหลาย

1.4 บุคคลแต่ละคนย่อมมีความรับผิดชอบที่จะอุทิศเวลาว่างของตนเองเพื่อบริการ ต่อชุมชน

2. ความสำคัญของครอบครัว โดยมูลฐานของกระบวนการหรือรูปแบบกิจกรรมนันทนาการ ที่ดีย่อมเกิดตั้งแต่เด็ก ดังนั้นบ้านที่มีบิดามารดาเป็นผู้นำนันทนาการคนแรกของเด็ก กิจกรรมต่าง ๆ ที่บิดามารดาทำ เป็นการฝึกให้เด็กมีนิสัยหรือทัศนคติที่ดีในการใช้เวลาว่างไปในทางที่เกิดประโยชน์

ไม่ก่อให้เกิดปัญหาเยาวชน ถ้าบุคคลของครอบครัวมีสุขภาพที่ดี ความมั่นคงของประเทศชาติก็เป็น ปึกแผ่นมั่นคงตามไปด้วย

3. ความสำคัญสำหรับกลุ่มหรือคณะ โดยกิจกรรมนันทนาการเป็นเครื่องมือ เป็นสื่อให้ บุคคลได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อันจะทำประโยชน์ให้แก่สังคม

4. ความสำคัญสำหรับชุมชน ชุมชนที่ดีควรจัดให้มีสถานที่บริการทางนันทนาการเพื่อ ประชาชนในชุมชนจะได้พักผ่อนหย่อนใจ ผ่อนคลายความตึงเครียด ทำให้เฟลิดเฟลิน มีความสุข ความพอใจในชีวิต พร้อมทั้งจะดิ้นรนเพื่อจะเผชิญกับปัญหาในชีวิตประจำวัน

5. ความสำคัญสำหรับประเทศชาติ ชาติจะมั่นคงและพัฒนาไปได้ไม่ว่าจะทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ย่อมเป็นผลสืบเนื่องมาจากประชาชนและพลเมืองมีสุขภาพพลานามัยดี มีสมรรถภาพทางกายและทางใจดี นั่นคือคนต้องรู้จักใช้เวลาพักผ่อนในทางกิจกรรมนันทนาการ

6. ความสำคัญสำหรับนานาชาติ นันทนาการมีบทบาทสำคัญในอันที่จะส่งเสริมความ เข้าใจอันดีระหว่างประเทศชาติ ในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ วัฒนธรรม วรรณกรรมพื้นบ้าน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ส่งผลให้ลดความขัดแย้งปัญหาระหว่างประเทศ ดังเช่นปัจจุบันได้มีสมาคม นันทนาการแห่งโลก (World Recreation and Leisure Association: WRLA) ดำเนินการเพื่อ วัตถุประสงค์ดังกล่าว

พีระพงศ์ บุญศิริ (2542: 39) กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมนันทนาการว่าเป็นกิจกรรม มีหลายรูปแบบ ไม่จำกัดเวลา เข้าร่วมด้วยความสมัครใจ อาสาเข้าร่วมอย่างเต็มใจ ใช้เป็นกิจกรรม เพื่อการบำบัดทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นสิ่งซึ่งเป็นคณะ มีจุดมุ่งหมายและประโยชน์ของนันทนาการ ให้ความสนุกสนาน ลดปัญหาเด็กเกเร ส่งเสริมการเป็นพลเมืองดี ใช้พักผ่อนผู้ป่วย สร้างความสามัคคี ในกลุ่มและความรู้สึกอนุรักษ์ธรรมชาติ

สมบัติ กาญจนกิจ (2542: 52-53) กล่าวว่าไว้ว่า นันทนาการเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ใน ยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะว่าวิถีการดำเนินชีวิตของคนเรานั้นได้เปลี่ยนแปลงไปจนเป็นผล ให้มีปัจจัยที่ห้าเพิ่มเติมจากปัจจัยสี่ประการ ได้แก่ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรคและอาหาร ปัจจัยที่ห้านี้ ก็คือ การพักผ่อนหรือกิจกรรมนันทนาการ จากการเปลี่ยนแปลงนี้เองทำให้นันทนาการ มีบทบาทและมีความสำคัญต่อสังคมมนุษย์เป็นอย่างมาก ซึ่งในส่วนต่อไปนี้จะได้กล่าวถึง ความสำคัญของนันทนาการว่ามีความสำคัญต่อส่วนใดบ้างดังต่อไปนี้

1. ประชากรในสังคม นันทนาการเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะพัฒนามนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ดังนั้นนันทนาการจึงมีความสำคัญต่อประชากรในสังคมเป็น อย่างยิ่ง

2. ครอบครัวจัดได้ว่าเป็นสังคมหน่วยย่อยที่เล็กที่สุด ซึ่งในปัจจุบันนี้สัมพันธภาพภายใน ครอบครัวไม่ค่อยแน่นแฟ้นเหมือนสมัยก่อนๆ เพราะว่าทุกคนต่างมีความจำเป็นในการทำมาหากิน สภาพแวดล้อมที่จะต้องแข่งขันกับเวลาและแข่งกับคนอื่น ๆ ทำให้สมาชิกในครอบครัวไม่ค่อยมี โอกาสที่จะได้พบกันมากนัก ดังนั้นนันทนาการจะเป็นสื่อสำคัญที่จะช่วยสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นให้

เกิดขึ้นภายในครอบครัว นอกจากนี้กิจกรรมนันทนาการยังช่วยลดปัญหาการใช้เวลาว่างให้กับสมาชิกในครอบครัวด้วย เป็นผลทำให้ผู้นำของครอบครัวได้ทำให้งานของตนเองได้ดีขึ้น

3. ชุมชน นันทนาการช่วยพัฒนาชุมชนให้มีความสมบูรณ์หลายๆ ด้านด้วยกัน คือ ช่วยสร้างคนให้เป็นสมาชิกที่ดีมีเหตุผล เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีความขยันขันแข็ง ทั้งนี้เพราะกิจกรรมนันทนาการช่วยให้การส่งเสริมสร้างสมาชิกที่ดีให้กับชุมชน เพราะว่าพวกเขาเหล่านั้นได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในการร่วมกิจกรรมนันทนาการและในกิจกรรมนันทนาการบางประเภท เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์จะช่วยให้สมาชิกในสังคมรู้จักเสียสละและช่วยผู้อื่น

3.1 ลดปัญหาอาชญากรรม ในชุมชนที่สงบยอมไม่มีปัญหาอาชญากรรม ถ้าหากเราพิจารณาถึงปัญหาอาชญากรรมแล้วจะพบว่าสาเหตุสำคัญอันหนึ่งก็คือ การปล่อยให้คนบางประเภทโดยเฉพาะวัยรุ่นอยู่ว่างมากเกินไปจนทำให้เกิดการหมกมุ่นกับอบายมุขและประพฤติตนก่ออาชญากรรมดังกล่าว ดังนั้นถ้าหากในชุมชนมีโปรแกรมนันทนาการให้กับบุคคลเหล่านี้ก็จะช่วยลดปัญหาอาชญากรรมได้

3.2 ช่วยให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดี ทั้งนี้เพราะว่านันทนาการนั้นจะครอบคลุมไปถึงเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมให้สวยงาม เป็นการป้องกัน ลดมลภาวะได้อีกทางหนึ่ง ด้วยการจัดสวนหย่อม กิ่งไม้หรือการจัดสวนไม้ดอกไม้ประดับก็จะช่วยรักษาความสมดุลทางธรรมชาติได้เป็นอย่างดี ดังนั้นถ้าหากในชุมชนใดก็ตามขาดกิจกรรมนันทนาการหรือไม่มีการวางแผนนันทนาการไว้จะมีปัญหาทางด้านมลภาวะได้

4. ประเทศชาติ นันทนาการมีความสำคัญต่อประเทศชาติเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะว่ากิจกรรมทางนันทนาการจะช่วยลดปัญหาความประทุษร้ายของประชากรลงได้มาก จนอาจกล่าวได้ว่ากิจกรรมนันทนาการจะช่วยสร้างความสงบสุขภายในได้เป็นอย่างดี เพราะเมื่อคนภายในชาติได้เล่นได้ออกกำลังกาย ก็ทำให้มีสุขภาพดีทำให้รัฐบาลไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลและเมื่อคนมีสุขภาพดีก็มีโอกาสได้ผ่อนคลายความตึงเครียดจะส่งผลให้มีสุขภาพจิต ดีไม่โกรธหรืออาฆาตแค้นยอม ทำให้การทะเลาะวิวาทไม่เกิดขึ้นในสังคม

ประโยชน์และคุณค่าของกิจกรรมนันทนาการ

ซูซีฟ เยาวพวัฒน์ (2543: 26) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมนันทนาการไว้ ดังนี้

1.ประโยชน์ต่อตนเอง กิจกรรมนันทนาการทำให้คนเรามีสุขภาพที่ดีทั้งทางกายและจิตใจ เนื่องจากในชีวิตประจำวันของแต่ละคนเต็มไปด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย จึงทำให้คนเราละเลยต่อการออกกำลังกาย ร่างกายจึงไม่มีความแข็งแรงสมบูรณ์และทรุดโทรมได้ง่าย ดังนั้นนันทนาการในด้านการออกกำลังกาย จึงช่วยส่งเสริมให้ร่างกายมีสมรรถภาพทางกายสูงขึ้น ส่วนทางด้านจิตใจก็ได้ผ่อนคลายความตึงเครียดลง ลดความวิตกกังวล สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมหรือทำงานต่างๆ ได้ดีขึ้น ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่ม กระตุ้นให้มีการ

แสดงออกและช่วยเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความชำนาญในการปฏิบัติงานได้ตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล

2. ประโยชน์ต่อครอบครัว กิจกรรมนันทนาการบางอย่างนอกจากจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้ชีวิตครอบครัวเป็นสุขและอบอุ่น เช่น การปลูกต้นไม้ การจัดสวน ทำสวนครัว วาดภาพ เขียนการ์ตูน สะสมแสตมป์ และยังช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวทางอ้อมอีกด้วยและในบางครั้งก็ยังช่วยให้สมาชิกในครอบครัวมีความใกล้ชิดกันมากขึ้นอันเป็นการเพิ่มความรักความอบอุ่นแก่ครอบครัว จากการที่ใช้นันทนาการเป็นสื่อกลาง

3. ประโยชน์ต่อสังคม กิจกรรมนันทนาการก่อให้เกิดความรักใคร่กลมเกลียวในกาทำงานร่วมกันเพื่อสาธารณะประโยชน์ ช่วยให้มีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ส่งเสริมความเป็นพลเมืองที่ดี การที่ชุมชนได้มีโอกาสใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการเป็นการเพิ่มคุณธรรมแก่บุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ ทำให้เขาเหล่านั้นมีความรับผิดชอบ มีน้ำใจ ลดความเห็นแก่ตัวลง ส่งเสริมให้เกิดมิตรภาพและสันติภาพ การที่บุคคลได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมด้วยกัน ทำให้สร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันและลดช่องว่างระหว่างสถานภาพที่แตกต่างกันได้ สร้างความเป็นมิตร เพื่อนำไปสู่ข้อตกลงที่ก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน ความสุขความสงบของสังคมก็จะเกิดขึ้น เช่น การเล่นกีฬาเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ การจัดนิทรรศการและการจัดการแสดงของโรงเรียน เป็นต้น ลดปัญหาการประพฤติดีศีลธรรมหรือปัญหาอาชญากรรม เพราะเด็กและเยาวชนรู้จักใช้เวลาว่างในการพัฒนาลักษณะนิสัยของตนให้เป็นที่พึงปรารถนาต่อสังคม

บรรจง คณะวรรณ (2531: 33-34) ได้กล่าวถึงคุณประโยชน์ของกิจกรรมนันทนาการดังนี้

1. สร้างความพอใจ
2. ทำให้ชีวิตพัฒนาไปอย่างมีดุล
3. ช่วยทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อย่างมากในสังคม
4. ช่วยส่งเสริมให้มีการแข่งขันสูง ซึ่งทำให้ชีวิต มีค่าและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
5. เป็นการช่วยสร้างลักษณะนิสัยที่ดี เช่น ไม่เห็นแก่ตัว เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มานะพยายาม

พระพงศ์ บุญศิริ (2542: 37) กล่าวถึงประโยชน์ของนันทนาการดังนี้

1. ให้ความสนุกสนานพบกับความสุขในชีวิตและรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
2. ช่วยเสริมสร้างความสุข ทำให้จิตใจแจ่มใส
3. ช่วยป้องกันและลดปัญหาอาชญากรรมและความประพฤติเกเรของเด็ก กำจัดความไม่สงบสุขของสังคม

4. ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ ไม่เห็นแก่ตัว รู้จักเอื้อเฟื้อเสียสละช่วยเหลือกัน

5. ช่วยให้การพักผ่อนผู้ป่วย สร้างเสริมสมรรถภาพทางกายและจิตใจ
6. ช่วยสร้างความรักความสามัคคีในกลุ่ม ในชุมชนและสังคม
7. ช่วยสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ความสวยงามของสถานที่ซึ่งจัดเพื่อนันทนาการ
จะเป็นแหล่งทางธรรมชาติที่ดี

สมบัติ กาญจนกิจ (2535: 41 - 42) กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมนันทนาการว่า

1. ช่วยให้บุคคลและชุมชนได้รับความสนุกสนาน มีความสุขในชีวิตและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
2. ช่วยให้บุคคลและชุมชนพัฒนาสุขภาพจิต และสมรรถภาพทางกายที่ดีเกิดความสุขของชีวิตช่วยป้องกันปัญหาอาชญากรรม และพฤติกรรมเบี่ยงเบนในทางที่ไม่พึงประสงค์ของเยาวชน และเด็ก การพัฒนาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์และเป็นกำลังคนที่มีประสิทธิภาพในอนาคต กิจกรรมนันทนาการประเภทต่างๆ ช่วยให้เด็กและเยาวชนเลือกได้ตามความสนใจ และได้ใช้เวลาว่างในการพัฒนาลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ได้
3. ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี การที่ชุมชนได้มีโอกาสใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยเข้าร่วมในกิจกรรมนันทนาการ จะได้เรียนรู้ในเรื่องของหน้าที่ความรับผิดชอบ คุณค่าทางสังคมเสรีประชาธิปไตย ลดความเห็นแก่ตัว สร้างคุณธรรม ความมีน้ำใจ การให้บริการ รู้จักอาสาสมัครช่วยเหลือสังคม ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมของความเป็นพลเมืองดีของประชาชาติ
4. ส่งเสริมการพัฒนาอารมณ์สุข กิจกรรมนันทนาการช่วยพัฒนาอารมณ์สุขรวมทั้งความสนุกสนาน และความสุขสงบ ลดความเครียด ความวิตกกังวล ทำให้อารมณ์แจ่มใสและช่วยส่งเสริมให้รู้จักการพัฒนาการ ควบคุมอารมณ์ และบุคลิกภาพที่ดีอีกด้วย
5. ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของชาติ กิจกรรมนันทนาการ เช่น การเล่นพื้นเมือง วิถีชีวิต ประเพณีพื้นบ้าน ตลอดจนแหล่งนันทนาการประเภทอุทยานประวัติศาสตร์โบราณสถานและโบราณวัตถุ ช่วยส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ ส่งเสริมการเรียนรู้ ทักษะคิดและความซาบซึ้ง อันจะก่อให้เกิดการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติต่อไป
6. ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งและนอกเมือง ได้แก่ กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม เดินป่า ศึกษาธรรมชาติ ไร่เขา เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ช่วยสอนผู้ที่เข้าร่วมได้รู้จักคุณค่าของธรรมชาติ ซาบซึ้งและสามารถดูแลอนุรักษ์ธรรมชาติ อันจักเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและประชาชาติของโลก
7. ส่งเสริมในเรื่องการบำบัดรักษา กิจกรรมนันทนาการเพื่อการบำบัดเป็นกรรมวิธีและกิจกรรมที่จะช่วยรักษาผู้ป่วย ทั้งทางร่างกายและสุขภาพจิต เช่น งานอดิเรกประเภทประดิษฐ์ สร้างสรรค์และช่วยส่งเสริมความหวัง ความคิดและการใช้เวลาว่างแก่ผู้ป่วย ซึ่งกำลังต่อสู้กับความทุกข์ทางกายหรือจิต กิจกรรมนันทนาการประเภทกีฬา นันทนาการช่วยส่งเสริมการพัฒนาร่างกาย กิจกรรมนันทนาการทางสังคมช่วยสร้างขวัญกำลังใจของคนป่วย

8. ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์และการทำงานเป็นทีม กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ช่วยให้บุคคลได้แสดงออกและละลายพฤติกรรมของกลุ่ม สร้างเสริมคุณค่าทางสังคม ฝึกการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข กิจกรรมเกมกีฬาและกีฬาเพื่อการแข่งขัน และการอยู่ค่ายพักแรมช่วยฝึกการทำงานเป็นหมู่คณะ ลดความเห็นแก่ตัว เสริมสร้างความสามัคคี และความเข้าใจอันดีในหมู่คณะ

9. ส่งเสริมและบำรุงขวัญทหารและตำรวจปฏิบัติหน้าที่ตามชายแดน กิจกรรมนันทนาการที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมขวัญกำลังใจของทหาร ตำรวจชายแดน เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งในการตอบแทน ให้กำลังใจในกิจกรรมเวลาว่างแก่กองทหารและตำรวจชายแดน

ประเภทของกิจกรรมนันทนาการ

การจัดดำเนินการทางนันทนาการนั้น มีความหลากหลายไปตามสภาพแวดล้อมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตลอดจนปัจจัยในด้านอื่นๆ ดังนั้นการจัดการนันทนาการจึงมีหลายประเภทด้วยกัน ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้จำแนกเป็นประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้

ซูชีพ เยาวพัฒน์ (2543: 48-51) ได้จัดประเภทของนันทนาการไว้ 9 ประเภท ดังนี้

1. กิจกรรมนันทนาการในครอบครัว (Family Recreation)
2. กิจกรรมนันทนาการในโรงเรียน (School Recreation)
3. กิจกรรมนันทนาการในชุมชน (Community Recreation)
4. กิจกรรมนันทนาการในชนบท (Rural Recreation)
5. กิจกรรมนันทนาการธุรกิจร้านค้า (Commercial Recreation)
6. กิจกรรมนันทนาการในโรงงานอุตสาหกรรม (Industrial Recreation)
7. กิจกรรมนันทนาการในโรงพยาบาล (Hospital Recreation)
8. กิจกรรมนันทนาการอาสาสมัคร (Voluntary Recreation)
9. กิจกรรมนันทนาการที่เป็นอาชีพ (Professional Recreation)

เอนก หงษ์ทองคำ (2542: 18-19) กล่าวถึงประเภทกิจกรรมนันทนาการ ดังนี้

1. ศิลปะและหัตถกรรม เป็นงานประเภทสร้างสรรค์ แบ่งได้ดังนี้ การปั้น การแกะสลัก การวาดเขียน การจักสาน การเย็บปักถักร้อย การประดิษฐ์ เป็นต้น
2. การเต้นรำ เป็นกิจกรรมเพื่อการแสดงออก (Performance) แบ่งได้ดังนี้ การเต้นรำพื้นเมือง กิจกรรมเข้าจังหวะ การเต้นรำสร้างสรรค์ การเต้นรำงานสังคม เป็นต้น
3. การละคร เป็นกิจกรรมแสดงเป็นเรื่อง มีบท เป็นองค์ประกอบที่สำคัญและอาจมีองค์ประกอบอื่นๆ ในการละครเพื่อให้มีความสมบูรณ์ เช่น การเต้นรำ การดนตรี เป็นต้น
4. เกมและกีฬา เป็นกิจกรรมเพื่อการแสดงออก อีกชนิดหนึ่งที่มีวิธีการเล่น การแข่งขันที่มีกฎ ระเบียบและกติกา มีชนิดกีฬาและเกมมากมาย เช่น กีฬากลางแจ้ง กีฬาในร่ม กีฬาทางน้ำ กีฬาส่วนบุคคล กีฬาเป็นทีม

5. งานอดิเรก เป็นกิจกรรมเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ให้ความเพลิดเพลินประกอบด้วย กิจกรรมประเภทการสะสม การประดิษฐ์สร้างสรรค์ และประเภทการศึกษา

6. การดนตรีและเพลง เป็นกิจกรรมให้ความสุข สนุกสนาน องค์ประกอบของการดนตรีและเพลง คือการแต่งเพลง การร้องเพลง การเล่นดนตรี การฟังเพลง การเต้นประกอบเพลง เป็นต้น

7. นันทนาการกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อน เพื่อการศึกษา เพื่อสุขภาพ ทั้งทางกาย อารมณ์และจิตใจ ประกอบด้วย กิจกรรม ดังนี้ การท่องเที่ยว การอยู่ค่ายพักแรม กีฬากลางแจ้ง การปลูกต้นไม้ และธรรมชาติศึกษา เป็นต้น

8. การอ่าน การเขียนและการพูด เป็นกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเพลิดเพลิน ความสนุกสนาน และความสัมพันธ์อันดีในสังคม

9. นันทนาการทางสังคม เป็นกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีในสังคมของบุคคลและกลุ่มที่ยังไม่รู้จักกันให้รู้จักกัน บุคคลและกลุ่มที่รู้จักกันแล้วให้มีความสัมพันธ์อันดีมากยิ่งขึ้น กิจกรรมที่ส่งเสริมวัตถุประสงค์ดังกล่าวคือ การฉลองในโอกาสต่างๆ อาทิ วันเกิด วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ งานเลี้ยงสังสรรค์ งานแต่งงาน เป็นต้น

10. กิจกรรมพิเศษ เป็นกิจกรรมที่เกิดหรือจัดขึ้นเป็นครั้งคราวในโอกาสพิเศษ เพื่อให้บุคคลและกลุ่มเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ เพื่อความสนุกสนาน กิจกรรมเหล่านี้ ได้แก่ กิจกรรมตามเทศกาลและประเพณี การแสดง การแสดงสินค้า เป็นต้น

11. งานบริการอาสาสมัคร ในสังคมที่มีความสมบูรณ์ จะต้องมีกิจกรรมอาสาสมัคร เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออาสาสมัครไม่หวังค่าตอบแทน เจตนาช่วยสังคม กิจกรรมเหล่านี้ ได้แก่ กิจกรรมชมรม สมาคม อาสาสมัครต่างๆ ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เป็นต้น

สมบัติ กาญจนกิจ (2544: 38-56) ได้กล่าวถึงกิจกรรมนันทนาการว่า โดยทั่วไปแล้ว กิจกรรมนันทนาการควรจะอยู่ในลักษณะที่เป็นกิจกรรมเหล่านี้คือ

1. กิจกรรมนันทนาการประเภทศิลปะหัตถกรรม (Art and Crafts) หมายถึง การประดิษฐ์สิ่งต่างๆ ด้วยมือหรืองานด้านศิลปะต่างๆ ที่ทำขึ้นด้วยมือในเวลาว่างและมีได้ทำเพื่อเป็นอาชีพ หรือหวังผลกำไรใดๆ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะความสามารถในการใช้เครื่องมือสร้างงานฝีมือ เพื่อพัฒนาอารมณ์สุข กิจกรรมเหล่านี้ เช่น งานไม้ เย็บปักถักร้อย การวาดภาพ แกะสลัก งานประดิษฐ์ต่างๆ

2. กิจกรรมนันทนาการประเภทกีฬา (Game and Sport) หมายถึง กิจกรรมที่ใช้ความสัมพันธ์กันระหว่างสติปัญญา การเคลื่อนไหว ความอดทนและพลังกำลังของร่างกายในการประกอบกิจกรรม บางกิจกรรมมีการใช้อุปกรณ์ต่างๆ เช่น ลูกบอล ไม้ตีหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่น กิจกรรมประเภทนี้มักใช้สถานที่ในการเล่น เช่น สนามหญ้า ลานกว้าง โรงยิมเนเซียม ในการเล่นหรือการแข่งขันจะมีกฎกติกาเฉพาะแต่ละชนิดของเกมกีฬา

3. กิจกรรมนันทนาการการเต้นรำ (Dances) หมายถึง กิจกรรมการแสดงออกผ่าน การเคลื่อนไหว เป็นการแสดงความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี เช่น การกระโดด การยืดตัว การย่อตัว การหมุน การยกขึ้น การสไลด์ เป็นการแสดงออกถึงอารมณ์และเหตุการณ์ ต่างๆ เช่น ความสุข ความเสียใจ ความรัก การสงคราม การบูชาในพิธีต่างๆ

4. กิจกรรมนันทนาการท่องเที่ยวทัศนะศึกษา (Tourism and Travelling) เป็นกิจกรรม ที่เสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตในการเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ ที่มีสิ่งดึงดูดความสนใจใน หลายรูปแบบ เป็นกิจกรรมที่บุคคลให้ความสนใจและนิยมเลือกทำกันมาก

5. กิจกรรมนันทนาการพัฒนาจิตใจและความสงบสุข หมายถึง กิจกรรมนันทนาการที่จัดทำ ขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาอารมณ์สุขของมนุษย์ ซึ่งอารมณ์สุขมี 2 ประเภท ได้แก่ อารมณ์ สนุกสนาน เช่น การเต้นรำ การเล่นเกมกีฬา การท่องเที่ยว ฯลฯ และอารมณ์สงบสุขเป็นกิจกรรม ที่ทำให้สงบ มีโอกาสเรียนรู้ตัวเอง พัฒนาจิตใจ เช่น การนั่งสมาธิ โยคะ มวยจีน การผ่อนคลาย กล้ามเนื้อ ดนตรีบำบัด การศึกษาธรรมชาติ เป็นต้น

6. กิจกรรมนันทนาการละคร (Drama) หมายถึง การเล่นละครทุกชนิด เป็นกิจกรรม การแสดงออก ซึ่งมีเสียงหรือท่าทางประกอบการแสดง ทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เช่น การละครแบบสร้างสรรค์ การละครส่งเสริมจินตนาการ หรือเกมการละครแบบพิธี ละครร้อง ละครรำ ละครพูด เป็นต้น

7. กิจกรรมนันทนาการงานอดิเรก (Hobby) หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้าง ประสบการณ์ชีวิต การทำด้วยความเต็มใจในช่วงเวลาอิสระ เพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ เช่น การสะสมสิ่งของ การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การประดิษฐ์สิ่งของต่างๆ

8. กิจกรรมนันทนาการการดนตรีและร้องเพลง (Music and Singing) หมายถึง กิจกรรม ทางด้านดนตรีทุกชนิดซึ่งดนตรีเป็นภาษากลางที่ใช้สื่อสารหรือถ่ายทอดความรู้สึกของมวล มนุษยชาติ และเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน

9. กิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง / นอกเมือง (Outdoor Recreation) หมายถึง กิจกรรมที่ ส่งเสริมให้บุคคลมีโอกาสใกล้ชิดธรรมชาติ จัดขึ้นโดยอาศัยสถานที่และสภาพแวดล้อมที่เป็น ธรรมชาติ เช่น สวนสาธารณะ การอยู่ค่ายพักแรม หรือการนำนักเรียนไปทัศนศึกษาตามสถานที่ ต่างๆ

10. กิจกรรมนันทนาการทางสังคม (Social Events) หมายถึง กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริม โอกาสในการสร้างมนุษยสัมพันธ์และสร้างความสามัคคีอันดีต่อเพื่อนมนุษย์

11. กิจกรรมนันทนาการพิเศษ หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเนื่องในโอกาสพิเศษในวันสำคัญ เช่น การจัดงานสร้างสรรค์ประจำปี งานประจำปี การจัดงานเทศกาลปีใหม่ วันเด็ก วันสงกรานต์ วันลอยกระทง วันตรุษจีน วันคริสต์มาส

12. กิจกรรมนันทนาการวรรณกรรม หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุคคลพัฒนาทักษะความรู้ด้านการอ่าน การพูด การเขียน ก่อให้เกิดการสร้างความคิด ความสนุกสนานจากการอ่าน เช่น นวนิยาย การ์ตูน เกิดการสร้างจินตนาการ มีทักษะการใช้ภาษา เกิดความริเริ่มสร้างสรรค์ สร้างบุคลิกภาพที่ดีให้กับตนเองในด้านการใช้ภาษา

13. กิจกรรมนันทนาการการบริหารอาสาสมัคร หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การให้ การรับ การร่วมมือของชุมชนอันจะก่อให้เกิดความพึงพอใจ และพัฒนาจิตใจของบุคคล เป็นการสร้างเสริมทักษะและพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น อาสาสมัครช่วยงานในโรงเรียน ช่วยงานชุมชน และงานอาสาสมัครต่างๆ

14. กิจกรรมนันทนาการการพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพ เป็นกิจกรรมแบบผสมผสาน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการลีลาชีวิต โดยมีความประสงค์ที่พัฒนาด้านสุขภาพ เป็นกิจกรรมนันทนาการสุขภาพ (Wellness) เป็นการจัดการด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการให้ข้อมูลการศึกษาสำหรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นแรงจูงใจในการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกระทำในสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสุขภาพและมีทางเป็นไปได้มากที่สุด

15. กิจกรรมนันทนาการกลุ่มสัมพันธ์และมนุษยสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์การทำงานเป็นทีม การประสานความร่วมมือของกลุ่ม และยังส่งเสริมเรียนรู้พฤติกรรมกลุ่มของสังคมในวิถีประชาธิปไตย รับผิดชอบต่อผู้นำและผู้ตามให้รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองและสังคมที่ดี

กิจกรรมนันทนาการกับนักเรียน

สมบัติ กาญจนกิจ (2542: 127-128) กล่าวว่ากิจกรรมนันทนาการกับนักเรียนเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของการให้การศึกษา โรงเรียนจึงต้องจัดกิจกรรมขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติอันแท้จริง กิจกรรมนันทนาการจะเป็นเครื่องมือช่วยอบรมให้นักเรียนรู้จักปรับตัวเองเข้ากับคนอื่น ๆ และสิ่งสำคัญยิ่งที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาลักษณะนิสัยพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชน ช่วยให้เขาได้มีโอกาสเข้าใจ มีความรักและซาบซึ้งกับกิจกรรมยามว่าง ให้เกิดประโยชน์โดยการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ

กิจกรรมนันทนาการสามารถจัดได้โดยคณะกรรมการบริหารของโรงเรียนในรูปแบบต่างๆ ที่โรงเรียนสามารถส่งเสริมประสบการณ์ตรง ก่อให้เกิดการพัฒนาอารมณ์ และความสุขสนุกสนาน แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดนันทนาการสำหรับนักเรียน

1. กีฬาสี หรือวันกีฬาโอลิมปิกเพื่อส่งเสริมความรักและความเข้าใจกีฬา
2. มหกรรมส่งเสริมกีฬาเพื่อสุขภาพและสมรรถภาพ
3. เทศกาลคริสต์มาส ปีใหม่ ตรุษจีน สงกรานต์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีในด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน และสังคม
4. เทศกาลแห่งความรัก วันครู วันเด็ก วันแม่เพื่อส่งเสริมคุณธรรม
5. วันอาสาฬหบูชาชุมชน เช่น วัด โรงเรียน ศาลาเพื่อส่งเสริมคุณค่า การให้และการรับ การบริการ เพื่อตอบสนองเพื่อนมนุษย์
6. นิทรรศการ เทศกาลดนตรีประเภทต่างๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ และความซาบซึ้ง
7. การประกวดศิลปะ การฝีมือ และงานหัตถกรรมของนักเรียนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ที่ดี
8. นันทนาการทางสังคม เช่น งานแสดงของโรงเรียน งานปิกนิก การแสดงละคร การเต้นรำเพื่อส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์และการเรียนรู้
9. กิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง / นอกเมือง เช่น การอยู่ค่ายพักแรม กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ซึ่งผสมผสานกิจกรรมอื่น เช่น การเดินทางไกล แคมป์ไฟ ไร่ชา ศึกษา ธรรมชาติ อนุรักษ์ธรรมชาติ การศิลปหัตถกรรม ดนตรี ละคร เต้นรำเพื่อการเข้าสังคมในกลุ่มต่างๆ
10. กิจกรรมทัศนศึกษาท่องเที่ยว ช่วยส่งเสริมประสบการณ์ใหม่ การเรียนรู้ในชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน ชนบท ธรรมชาติ หรือหน่วยงาน สถานที่ศึกษาได้

ประวัติและข้อมูลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1

จังหวัดชัยภูมิ

เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ เป็นอันดับ 3 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและอันดับ 8 ของประเทศ โดยมีเนื้อที่ประมาณ 12,778 ตารางกิโลเมตร นับเป็นที่ตั้งของแหล่งอารยธรรม อันเก่าแก่ นับตั้งแต่สมัยทวารวดี สมัยขอม กระทั่งสมัยที่ได้รับอิทธิพลจากอาณาจักรล้านช้าง ชัยภูมิมีเขตติดต่อกับจังหวัดเพื่อนบ้านหลายจังหวัด ได้แก่ ทางเหนือ ติดกับเพชรบูรณ์และขอนแก่น ทางตะวันออกเฉียงเหนือติดกับขอนแก่นและนครราชสีมา ทางตะวันตกติดกับเพชรบูรณ์ และทางใต้ติดกับ จังหวัดนครราชสีมา

ภูมิศาสตร์

ลักษณะทางภูมิศาสตร์มีทั้งภูเขา ที่ราบสูง และลุ่มน้ำ มีป่าไม้ถึงร้อยละ 50 ของพื้นที่ สภาพโดยทั่วไปมีความชุ่มชื้น เหมาะแก่การเพาะปลูก มีเทือกเขาพาดผ่านกลางพื้นที่ของจังหวัด ได้แก่ ภูหยวก ภูเฒ่า ภูแล่นคา ภูพังเหยต่อกับภูพระยาผ่องซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาเพชรบูรณ์

แม่น้ำสำคัญของชัยภูมิ ได้แก่ แม่น้ำชี ซึ่งมีต้นกำเนิดในป่าดงดิบ อำเภอหนองบัวแดง และแม่น้ำพรม มีกำเนิดในป่าดงดิบ อำเภอกอนสาร นับเป็นแม่น้ำสายหลักของจังหวัดและของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำที่สำคัญ คือเขื่อนจุฬาภรณ์ ในอำเภอกอนสาร และบึงละหานในอำเภोजตุรัส

สัญลักษณ์ประจำจังหวัด

สัญลักษณ์ประจำจังหวัด คือ รูปทรงสามชาย หมายถึงธงแห่งชัยชนะสงคราม เดิมผู้ครองนครได้เลือกภูมิประเทศเพื่อตั้งเป็นเมือง พบว่าตรงจังหวัดนี้มีพื้นที่อุดมสมบูรณ์ ทำเลเหมาะแก่การสู้รบป้องกันตัว จึงตั้งเมืองขึ้นและให้สัญลักษณ์เป็นรูปทรงสามแฉก

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรหลักในการจัด และส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาดลอดชีพ โดยรวมพลังจากทุกภาคส่วนใช้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มาตรฐานโดยผู้เรียนมีความรู้ความสามารถระดับสากลบนพื้นฐานความเป็นไทยเพื่อเสริมสร้างทุนทางปัญญา

พันธกิจ

จัด ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและพัฒนาสู่มาตรฐานของเขตพื้นที่ ตามหลักธรรมาภิบาล

เป้าประสงค์

1. นักเรียนจบช่วงชั้นที่ 1 อ่านออก เขียนสื่อสารได้ คิดเลข บวก ลบ คูณ หาร ได้คล่อง
2. นักเรียนจบช่วงชั้นที่ 2 ใช้คอมพิวเตอร์เป็น สามารถสืบค้นหาข้อมูล ความรู้จาก Website ได้ด้วยตนเอง
3. นักเรียนจบช่วงชั้นที่ 3 ใช้ภาษาอังกฤษเบื้องต้นในการสื่อสารได้
4. นักเรียนจบช่วงชั้นที่ 4 ใช้คุณธรรมนำความรู้ สำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีทักษะพื้นฐานเชิงเกษตรกรรมเชิงช่าง
5. นักเรียนทุกคน

5.1 ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

5.2 มีความรับผิดชอบ มีระเบียบ วินัย ขยัน อดทน ซื่อสัตย์ และมีน้ำใจ

5.3 มีความคิดในเชิงบวก รู้จักคิดวิเคราะห์ มีวิจรณ์ญาณ

5.4 เป็นบุคคลที่มีสุขภาพจิตดี และร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงตามวัย

5.5 มีทักษะพื้นฐาน เชิงเศรษฐศาสตร์และการบัญชีเบื้องต้น

กลยุทธ์

1. ใช้คุณธรรมนำความรู้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการเรียนการสอน ความสมานฉันท์ สันติวิธีชีวิตประชาธิปไตย

2. ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ
4. การกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา
5. การมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชนและท้องถิ่น
6. ส่งเสริมทักษะพื้นฐานเชิงเกษตรกรรม เชิงช่าง เชิงเศรษฐศาสตร์และการบัญชีเบื้องต้น
เป็นฐานในการดำรงชีวิต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

ในส่วนของงานวิจัยในต่างประเทศ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความ
ต้องการกิจกรรมนันทนาการไว้ดังนี้

วอล์กน (Walkin. 1983: 705-A) ได้การทำวิจัย เรื่องโรงเรียนมัธยมศึกษาและผลกระทบที่มี
ต่อการเข้าร่วมอย่างต่อเนื่องในกิจกรรมทางพลศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยในรัฐนิวเซาท์เวลส์
ประเทศออสเตรเลีย โดยใช้แบบสอบถามกับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยจำนวน 260 คน ซึ่งนักศึกษา
เหล่านี้เคยเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาใน รัฐนิวเซาท์เวลส์ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา
มีลักษณะแตกต่างกัน จะมีอิทธิพลต่อสถานภาพการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาที่แตกต่าง
กันด้วย ความแตกต่างจะเห็นได้ชัดระหว่างหญิงและชาย โดยโรงเรียนจะมีอิทธิพลอย่างมาก ในการ
ต่อเนื่องของการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนชาย ซึ่งผู้เข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาแผนการ
เรียนที่ยืดหยุ่นได้ขนาดของชั้นเรียน ประเภทของโรงเรียน รวมทั้งครูพลศึกษาที่มีความเป็นกันเอง
มีชีวิตชีวาน่าเลื่อมใส มีความรู้ดี จะเป็นส่วนสำคัญที่เป็นผลกระทบต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทาง
พลศึกษาอย่างต่อเนื่องของนักศึกษา

โฮล์บรูค (Holbrook. 1993: 2735-A) ได้ทำการศึกษาความต้องการเร่งด่วนและการกำหนด
แผนเพื่อจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการส่งเสริมสุขภาพการเรียนพลศึกษา นันทนาการและ
โปรแกรมการแข่งขันกีฬา โดยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง 94 คน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม
ประกอบด้วย ผู้บริหาร สถาบัน ผู้อำนวยการสำนักธุรการ และสถาปนิก ผลปรากฏว่า
คณะกรรมการวางแผนของสถาบันจะต้องศึกษารายละเอียด เพื่อกำหนดแบบสิ่งอำนวยความสะดวก
ได้อย่างถูกต้อง จัดงบประมาณเพื่อซ่อมแซมสิ่งอำนวยความสะดวก จัดตั้งศูนย์บริการเพื่อประโยชน์
สำหรับการบำรุงรักษาที่ได้ประสิทธิภาพ ร่วมกันดำเนินการตั้งแต่ การวางแผนและการวิจัยเพื่อ
การศึกษาแนวทางในอนาคต เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อประสิทธิผลการวางแผน และการดำเนินงาน

เรมอร์ (Raymore. 1994: 702) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนรูปแบบ
พฤติกรรมการใช้เวลาว่างในช่วงเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสู่ช่วงวัยรุ่นในมหาวิทยาลัยจนถึง วัย
ผู้ใหญ่ตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง และการคงอยู่ของรูปแบบ
พฤติกรรมการใช้เวลาว่างตามช่วงวัยดังกล่าว ได้แก่ เพื่อนสนิทและผู้ปกครอง รูปแบบการใช้เวลา
ว่างที่ทำการศึกษได้แก่ ระดับของการมีส่วนร่วมในกิจกรรม กิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวร่างกาย

กิจกรรมบันเทิง กิจกรรมที่บ้าน และกิจกรรมการใช้เวลาว่างที่เสี่ยงอันตราย นักเรียนเมื่ออยู่ในช่วงมัธยมศึกษาตอนปลาย จะเข้าร่วมกิจกรรมการใช้เวลาว่างในเกณฑ์ต่ำ และจะเปลี่ยนแปลงอีกครั้งเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น กล่าวคือจะเข้าร่วมในกิจกรรมการใช้เวลาว่างน้อยลง

แม็คโดเวล (McDowell. 1996: 435) ได้ศึกษาเรื่องความปรารถนาและการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการในเวลาว่าง เปรียบเทียบระหว่างเด็กวัยรุ่นปกติกับเด็กวัยรุ่นที่มีความผิดปกติทางสมองประเภทเรียนช้า ผลการวิจัยพบว่า เด็กวัยรุ่นทั้ง 2 กลุ่มมีความปรารถนาสูงที่ใช้เวลาว่าง ได้แก่ การฟังดนตรี การดูภาพยนตร์ ดูโทรทัศน์ จับกลุ่มสนทนา วาดรูป ฟุตบอล กีฬา ส่วนกิจกรรมที่เด็กทั้ง 2 กลุ่มเข้าร่วมในเกณฑ์ต่ำ ได้แก่ การจับจ่ายสิ่งของ การกินอาหารนอกบ้าน และการอ่านหนังสือ นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้วัยรุ่นไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการตามที่ตนปรารถนาได้ก็คือความจำกัดทางด้านเวลาและโอกาส เด็กวัยรุ่นที่มีความผิดปกติทางสมองมีความปรารถนาที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าวัยรุ่นที่ปกติ

วัตสัน (Watson. 1997: 325) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของทัศนคติและแรงจูงใจของการใช้เวลาว่างที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการออกกำลังกายของนักศึกษาในวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างวันละ 2-3 ชั่วโมง ในการดูโทรทัศน์หรือทำกิจกรรมที่ไม่มีการเคลื่อนไหว ซึ่งสรุปได้ว่า นักศึกษามีเวลาว่าง แต่ไม่ใช้เวลาว่างเพื่อที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ คือ การออกกำลังกาย ขาดทัศนคติที่ดี ขาดแรงจูงใจ และยังไม่เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมนันทนาการการออกกำลังกายเพื่อนันทนาการ

งานวิจัยในประเทศ

ในส่วนของการวิจัยในประเทศ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับความต้องการกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนได้รวบรวมไว้ ดังนี้

จันทร์อินทร์ ชูทอง (2547: 65-68) จากการศึกษาค้นคว้าเรื่องสภาพและความต้องการกิจกรรมนันทนาการช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน ผลปรากฏว่า ความต้องการกิจกรรมนันทนาการ ด้านการจัดการดำเนินการของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คือ การแข่งขันกีฬาหรือกิจกรรมนันทนาการในโรงเรียน รองลงมาคือ ความต้องการกิจกรรมนันทนาการด้านบุคลากรผู้ให้บริการของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คือสถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการมีแสงสว่างเพียงพอ และเหมาะสมกับกิจกรรมนันทนาการ และความต้องการกิจกรรมนันทนาการด้านกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คือ กีฬาประเภทที่มีการปะทะ เช่น ฟุตบอล บาสเกตบอล

ประภาส แสงวิรุณ (2547: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและความต้องการการออกกำลังกายของกำลังพลในสังกัดงานสนับสนุนหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ปี พ.ศ. 2547

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นกำลังพลของสำนักงานสนับสนุน หน่วยงานบัญชาการทหารพัฒนา ปี พ.ศ. 2547 ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย และได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 นาย ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นพบว่าการพบว่าด้านของชนิดของ กิจกรรม ที่มีความต้องการมากที่สุด คือ ฟุตบอล

ภทรียา อินทร์สุวรรณ (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรสถาบันราชภัฏจันทรเกษม ผลการวิจัยดังนี้

1. สภาพการจัดกิจกรรมนันทนาการ บุคลากรโดยรวมและจำแนกตัวแปร เพศ อายุ และสถานภาพสมรส เห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายตัว พบว่า ด้านนโยบายและวัตถุประสงค์ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก และบุคลากรผู้ให้บริการอยู่ในระดับน้อยทุกตัวแปร ยกเว้นตัวแปรสมรสแล้ว มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านบุคลากร

2. ความต้องการ การจัดกิจกรรมนันทนาการ ทั้งบุคลากรโดยรวมและจำแนกตามตัวแปร

3. เพศ อายุ สถานภาพสมรส ทุกตัวแปร มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

สุพัตรา ตั้งรัตน์จินดา (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรกลุ่มบริษัทสามารถ ผลการวิจัยพบว่าความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรกลุ่มบริษัทสามารถ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัว พบว่าด้านการจัดการและการดำเนินการด้านบุคลากรผู้ให้บริการและด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านประเภทของกิจกรรมนันทนาการ มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

ต่อสกุล สกุลสิริชาติ (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและความต้องการกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการจัดกิจกรรมนันทนาการของโรงเรียนให้กับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ทั้งในเขตเมืองกับนอกเมืองโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการกิจกรรมนันทนาการโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการกิจกรรมนันทนาการ โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ที่ระดับชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการกิจกรรมนันทนาการโดยรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1

ที่มีพื้นที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการกิจกรรมนันทนาการโดยรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

สุทธิชัย พลัฒาเล็ก (2550: 79 - 81) ได้ศึกษาสภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการจัดการและดำเนินการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการและด้านกิจกรรมนันทนาการมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านสถานที่อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกมีความต้องการอยู่ในระดับมาก

จากผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สรุปได้ว่านันทนาการประกอบไปด้วยกิจกรรมมากมายหลายประเภท ซึ่งแต่ละบุคคลก็เลือกที่จะทำกิจกรรมเหล่านั้นตามความต้องการ โดยกิจกรรมนันทนาการนั้นล้วนแต่มีความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนา สร้างสรรค์ มีประโยชน์ อีกทั้งยังพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สร้างความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และสามารถพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมเครื่องมือ
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 8,421 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยในครั้งนี้ คือนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จากการประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan: 1970: 607-610) ที่ประมาณ 9,000 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 368 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 420 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ดังนี้

1. จัดหาข้อมูลโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 4 ได้จำนวน 18 โรงเรียน ดังนี้

- 1.1 โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล
- 1.2 โรงเรียนสตรีชัยภูมิ
- 1.3 โรงเรียนเมืองพญาแลวิทยา
- 1.4 โรงเรียนกุดตุ้มวิทยา
- 1.5 โรงเรียนบ้านค่ายวิทยา
- 1.6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยชัยภูมิ
- 1.7 โรงเรียนภูพระวิทยาคม
- 1.8 โรงเรียนชีลองวิทยา
- 1.9 โรงเรียนบ้านเขว้าวิทยายน
- 1.10 โรงเรียนคอนสวรรค์

- 1.11 โรงเรียนสามหม่อวิทยา
- 1.12 โรงเรียนโนนสะอาดวิทยา
- 1.13 โรงเรียนปทุมศึกษาลัย
- 1.14 โรงเรียนหนองบัวแดงวิทยา
- 1.15 โรงเรียนนางแดดวังชมภูวิทยา รัชมังคลาภิเษก
- 1.16 โรงเรียนคูเมืองวิทยา
- 1.17 โรงเรียนภักดีชุมพลวิทยา
- 1.18 โรงเรียนเจียงทองพิทยาคม

2. เลือกตัวอย่างโรงเรียนจากทั้งหมด 18 โรงเรียน ได้จำนวน 7 โรงเรียน แบ่งเป็น ในเขตอำเภอเมือง มี 3 โรงเรียนเลือกจากโรงเรียนที่มีนักเรียนมากที่สุดใน 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล โรงเรียนสตรีชัยภูมิและโรงเรียนเมืองพญาแลวิทยา เขตนอกอำเภอเมือง 4 โรงเรียนโดยเลือกจากโรงเรียนประจำอำเภอแต่ละอำเภอ ได้แก่ โรงเรียนบ้านเขว้าวิทยายน โรงเรียนคอนสวรรค์ โรงเรียนหนองบัวแดงวิทยาและโรงเรียนภักดีชุมพลวิทยา

3. กำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวนนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ของแต่ละโรงเรียน ตามเพศและระดับชั้น ชั้นละ 10 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นอย่างไม่เป็นสัดส่วน (Non-proportional Stratified Sampling) ดังตารางที่ 1

4. ในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเพศและระดับชั้นของแต่ละโรงเรียน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
ในเขตเมือง	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
1. ชัยภูมิภักดีชุมพล	861	623	1,484	30	30	60
2. สตรีชัยภูมิ	113	1,422	1,535	30	30	60
3. เมืองพญาแลวิทยา	316	303	619	30	30	60
รวมในเขตเมือง	1,290	2,348	3,638	90	90	180
นอกเขตเมือง	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
4. บ้านเขว้าวิทยายน	150	209	359	30	30	60
5. คอนสวรรค์	226	294	520	30	30	60
6. หนองบัวแดงวิทยา	414	753	1,167	30	30	60
7. ภักดีชุมพลวิทยา	143	191	334	30	30	60
รวมนอกเขตเมือง	933	1,447	2,380	120	120	240
รวมทั้งสิ้น	2,223	3,795	6,018	210	210	420

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ชั้นปี และ โรงเรียน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการกิจกรรมนันทนาการ มี 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการจัดการและดำเนินการ ด้านบุคลากรและผู้ให้บริการ ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านกิจกรรมนันทนาการ

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นต่างๆ เกี่ยวกับความต้องการนันทนาการของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open ended) (Rating Scale)

เกณฑ์การให้คะแนนระดับความต้องการกิจกรรมนันทนาการ

แบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด โดยกำหนดค่าแต่ละระดับ ดังนี้

1. มากที่สุด	เท่ากับ	5	คะแนน
2. มาก	เท่ากับ	4	คะแนน
3. ปานกลาง	เท่ากับ	3	คะแนน
4. น้อย	เท่ากับ	2	คะแนน
5. น้อยที่สุด	เท่ากับ	1	คะแนน

และกำหนดระดับความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการโดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์ 2538: 9)

ค่าเฉลี่ย	ระดับความต้องการ
4.50-5.00	มากที่สุด
3.50-4.49	มาก
2.50-3.49	ปานกลาง
1.50-2.49	น้อย
1.00-1.49	น้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการกิจกรรมนันทนาการของนักเรียน โดยศึกษาจากงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ตำรา เอกสาร บทความ ตลอดจนงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับความต้องการกิจกรรมนันทนาการ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีสร้างแบบสอบถามความต้องการกิจกรรมนันทนาการให้ครบ 4 ด้าน เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สร้างแบบสอบถามโดยอาศัยข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาโทตรวจสอบ และนำมาแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านเพื่อตรวจสอบหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบสอบถามโดยวิธีเชิงประจักษ์ (Face Validity)
2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach, 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90
3. นำแบบสอบถามที่มีคุณภาพแล้วไปดำเนินการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยติดต่อ อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ฝ่ายกิจกรรมของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง
4. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องแล้วนำไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถามที่ได้รับคืน
2. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจให้คะแนน แล้วแบ่งแบบสอบถามออกเป็นหมวดหมู่ตามตัวแปรที่จะทดสอบสมมติฐาน
3. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปทำการวิเคราะห์ ดังนี้
  - 3.1 ข้อมูลด้านสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
  - 3.2 วิเคราะห์ระดับความต้องการกิจกรรมนันทนาการของนักเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
  - 3.3 เปรียบเทียบความต้องการกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่าที (t-test Independent) และค่าเอฟ (F-test) เมื่อตัวแปรมากกว่า 2 ตัวแปร สำหรับค่าความต้องการกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนกับตัวแปรอิสระด้านระดับชั้น หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธี แอล เอส ดี (Least Significant Difference's Method = LSD)
  - 3.4 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดนำมาสรุปในแต่ละด้านนำเสนอในรูปแบบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน
  - 1.1 หาค่าร้อยละ (Percentage)
  - 1.2 หาค่าเฉลี่ย (Mean)
  - 1.3 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
  - 2.1 ทดสอบค่าที (t - test)
  - 2.2 ทดสอบค่าเอฟ (F - test)
  - 2.3 หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธี แอล เอส ดี (Least Significant Difference's Method = LSD)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยเรื่อง ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ผู้วิจัยแบ่งวิเคราะห์ออกเป็นขั้นตอนต่างๆ 4 ขั้นตอน และเพื่อให้เกิดความหมายที่ตรง ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ และอักษรในการวิเคราะห์ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา (t – distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา (F – distribution)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว (Mean of Squares)
df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ (Degrees of Freedom)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เสนอในรูปตารางประกอบความเรียงโดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงผลข้อมูล จำนวน และค่าร้อยละ จำแนกตาม เพศ ระดับชั้น โรงเรียนเขต ในอำเภอเมืองและเขตนอกอำเภอเมือง ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552

ตอนที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการดำเนินการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านสถานที่อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านกิจกรรมนันทนาการ โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์สมมติฐาน ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วง
ชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ทั้ง 4 ด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 แสดงผลข้อมูล จำนวน และค่าร้อยละ จำแนกตาม เพศ ระดับชั้น โรงเรียนเขต
ในอำเภอเมืองและโรงเรียนเขตนอกอำเภอเมืองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่
การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ดังปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ระดับชั้นและโรงเรียน

ข้อมูลส่วนตัวนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	210	50.0
หญิง	210	50.0
รวม	420	100.0
2. ระดับชั้น		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	138	33.0
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	89	21.0
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	193	46.0
รวม	420	100.0
3. โรงเรียน		
เขตในอำเภอเมือง		
1. ชัยภูมิภักดีชุมพล	60	14.3
2. สตรีชัยภูมิ	60	14.3
3. เมืองพญาแลวิทยา	60	14.3
รวม	180	42.9
เขตนอกอำเภอเมือง		
4. บ้านเขว้าวิทยายน	60	14.3
5. คอนสวรรค์	60	14.3
6. หหนองบัวแดงวิทยา	60	14.3
7. ภักดีชุมพลวิทยา	60	14.3
รวม	240	57.2
รวมทั้งหมด	420	100.0

จากตาราง 2 แสดงว่าจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา
ชัยภูมิเขต 1 ปีการศึกษา 2552 มีลักษณะโดยทั่วไปดังนี้

1. เพศ นักเรียนเป็นเพศชายจำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 และเพศหญิงจำนวน
210 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0

2. ชั้นปีที่ศึกษา มีระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0
มีระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 และมีระดับชั้นมัธยมศึกษา
ชั้นปีที่ 6 จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0

3. โรงเรียนที่เป็นโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมืองได้แก่ โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุม
พล จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 โรงเรียนสตรีชัยภูมิ จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3
โรงเรียนเมืองพญาแลวิทยา จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 โรงเรียนนอกเขตอำเภอเมือง ได้แก่
โรงเรียนบ้านเขว้าวิทยายน จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 โรงเรียนคอนสวรรค์ จำนวน 60
คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 โรงเรียนหนองบัวแดงวิทยา จำนวน 60 คน โรงเรียนภักดีชุมพลวิทยา
จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3

ตอนที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียน
 ชั้นปีที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำแนกตามตัวแปร
 ที่ศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการดำเนินการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านสถานที่อุปกรณ์
 และสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านกิจกรรมนันทนาการ โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าความ
 เบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของความต้องการการจัดกิจกรรม
 นันทนาการของนักเรียนชั้นปีที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา
 2552 โดยรวมและรายด้าน (n = 420)

ความต้องการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ ต้องการ
1. ด้านการจัดการดำเนินการ	4.14	0.53	มาก
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	4.15	0.52	มาก
3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	4.41	0.47	มาก
4. ด้านกิจกรรมนันทนาการ	4.16	0.54	มาก
รวม	4.22	0.40	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า นักเรียนชั้นปีที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1
 ปีการศึกษา 2552 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการโดยรวมและ
 รายด้านอยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D.= 0.40) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความ
 ต้องการในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่ง
 อำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 4.41$, S.D.= 0.47) ด้านกิจกรรมนันทนาการ ($\bar{X} = 4.16$, S.D.= 0.54)
 ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ($\bar{X} = 4.15$, S.D.= 0.52) และด้านการจัดการดำเนินการ ($\bar{X} = 4.14$,
 S.D. = 0.53) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของความต้องการการจัดกิจกรรม
นันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา
2552 ด้านการจัดการดำเนินการ โดยรวมและรายด้าน (n = 420)

ด้านการจัดการดำเนินการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ ต้องการ
1. ต้องการให้มีการสำรวจความต้องการ ในการจัดกิจกรรมนันทนาการ	4.08	0.79	มาก
2. ต้องการให้โรงเรียนกำหนดนโยบาย ส่งเสริมการจัดกิจกรรมนันทนาการ	4.06	0.77	มาก
3. ต้องการให้มีอาจารย์ บุคลากร หรือวิทยากร ให้ความรู้และแนะนำในการจัดกิจกรรมนันทนาการ	4.16	0.78	มาก
4. ต้องการให้มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ ในการจัดกิจกรรมนันทนาการต่างๆ	4.08	0.75	มาก
5. ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้มีข้อมูล ข่าวสารของการจัดกิจกรรมนันทนาการต่างๆ	4.22	0.77	มาก
6. ต้องการให้มีการส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการต่างๆ ใน โรงเรียน เพื่อให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	4.27	0.76	มาก
7. ต้องการให้จัดโครงการเพื่อส่งเสริมและ สนับสนุนกิจกรรมนันทนาการอย่างต่อเนื่อง	4.16	0.82	มาก
รวม	4.14	0.53	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1
ปีการศึกษา 2552 มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านการจัดการดำเนินการโดยรวมอยู่
ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D.= 0.53) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการในระดับ
มากทุกข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ข้อ 6. ต้องการให้มีการส่งเสริมกิจกรรม
นันทนาการต่างๆ ในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.27$, S.D.=0.76)
ข้อ 5. ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้มีข้อมูลข่าวสารของการจัดกิจกรรมนันทนาการ
ต่างๆ ($\bar{X} = 4.22$, S.D.= 0.77) ข้อ 7. ต้องการให้จัดโครงการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรม
นันทนาการอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.16$, S.D.= 0.82) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของความต้องการการจัดกิจกรรม
นันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา
2552 ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ โดยรวมและรายด้าน (n = 420)

ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ ด้านกิจกรรมนันทนาการ	4.22	0.73	มาก
2. ต้องการให้มีบุคลากรที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการของโรงเรียน	4.10	0.73	มาก
3. ต้องการบุคลากรที่ให้คำแนะนำและให้บริการ เกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการ	4.05	0.78	มาก
4. ต้องการให้มีจำนวนบุคลากรผู้ให้บริการเพียงพอกับความ ต้องการกิจกรรมนันทนาการด้านต่างๆ ของนักเรียน	4.09	0.76	มาก
5. ต้องการบุคลากรที่มีความตั้งใจในการจัด กิจกรรมนันทนาการ	4.19	0.79	มาก
6. ต้องการบุคลากรที่ทำหน้าที่ให้บริการเบิกจ่าย อุปกรณ์ด้านกิจกรรมนันทนาการและกีฬา	4.21	0.79	มาก
7. ต้องการเจ้าหน้าที่ บุคลากรทางด้านพยาบาล ประจำสถานที่ในการจัดกิจกรรมนันทนาการ	4.12	0.79	มาก
8. ต้องการให้บุคลากรผู้ให้บริการเป็นผู้ที่มี มนุษยสัมพันธ์ในการให้บริการ	4.27	0.77	มาก
รวม	4.15	0.52	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1
ปีการศึกษา 2552 มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการโดยรวมอยู่
ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D.= 0.52) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการในระดับ
มากทุกข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือข้อ 8. ต้องการให้บุคลากรผู้ให้บริการเป็นผู้
ที่มีมนุษยสัมพันธ์ในการให้บริการ ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.77) ข้อ 1. ต้องการบุคลากรที่มีความรู้
ความชำนาญด้านกิจกรรมนันทนาการ ($\bar{X} = 4.22$, S.D.= 0.73) ข้อ 6. ต้องการบุคลากรที่ทำหน้าที่
ให้บริการเบิกจ่ายอุปกรณ์ด้านกิจกรรมนันทนาการและกีฬา ($\bar{X} = 4.21$, S.D.= 0.79) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของความต้องการการจัดกิจกรรม
นันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา
2552 ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมและรายด้าน (n = 420)

ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ต้องการให้มีจำนวนสนามกีฬาและสถานที่จัดกิจกรรม นันทนาการที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน	4.42	0.71	มาก
2. ต้องการสถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการ ทั้งในร่มและกลางแจ้ง	4.34	0.74	มาก
3. ต้องการสถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการเหมาะสมกับ จำนวนนักเรียน	4.38	0.74	มาก
4. ต้องการสถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการที่มี แสงสว่างเพียงพอ	4.35	0.69	มาก
5. ต้องการสถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการที่มี ความปลอดภัย	4.43	0.67	มาก
6. ต้องการอุปกรณ์ในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ ที่มีมาตรฐานและมีความปลอดภัย	4.45	0.69	มาก
7. จำนวนอุปกรณ์ในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ ที่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน	4.45	0.72	มาก
8. ต้องการสถานที่ให้บริการนันทนาการด้านกีฬา มีความเหมาะสมตามประเภทกีฬา	4.37	0.73	มาก
9. ต้องการสถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการ ที่สะอาดถูกสุขลักษณะ	4.48	0.72	มาก
10. ต้องการการปฐมพยาบาลสำหรับผู้เข้าร่วม กิจกรรมนันทนาการเมื่อเกิดอุบัติเหตุ	4.44	0.70	มาก
รวม	4.41	0.47	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1
ปีการศึกษา 2552 มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.47) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
มีความต้องการในระดับมากทุกข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือข้อ 9. ต้องการ

สถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการที่สะอาดถูกสุขลักษณะ ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.72) ข้อ 7. จำนวนอุปกรณ์ในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ ที่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน ($\bar{X} = 4.45$, S.D.= 0.72) ข้อ 6. ต้องการอุปกรณ์ในการประกอบกิจกรรมนันทนาการที่มีมาตรฐานและมีความปลอดภัย ($\bar{X} = 4.45$, S.D.= 0.69) ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของความต้องการการจัดกิจกรรม
นันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา
2552 ด้านกิจกรรมนันทนาการ โดยรวมและรายด้าน (n = 420)

ด้านกิจกรรมนันทนาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ต้องการกิจกรรมทางพลศึกษา เช่น เกม กีฬาทุกชนิด ทั้งในร่มและกลางแจ้ง รวมทั้งกีฬาทางน้ำด้วย	4.34	0.76	มาก
2. ต้องการกิจกรรมนันทนาการด้านศิลปหัตถกรรมเช่น การฝีมือ การปั้น การวาดเขียน แกะสลัก เย็บปักถักร้อย สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุธรรมชาติ	4.07	0.93	มาก
3. ต้องการกิจกรรมนันทนาการด้าน การดนตรี เช่น การร้องเพลง การฟังเพลง การเล่นดนตรี	4.44	0.70	มาก
4. ต้องการกิจกรรมเข้าจังหวะ เช่น ลีลาศ รำวง บัลเลต์ นาฏศิลป์ รวมทั้งแอโรบิก	3.84	1.06	มาก
5. ต้องการกิจกรรมนันทนาการงานอดิเรก เช่น สะสมภาพ วาดภาพ ดูทีวี สิ่งประดิษฐ์ต่างๆ	4.10	0.90	มาก
6. ต้องการกิจกรรมนันทนาการท่องเที่ยวทัศนศึกษา เช่น การไปชมโบราณสถาน การศึกษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.40	0.83	มาก
7. ต้องการกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง เช่น กิจกรรมค่ายพักแรม การปลูกต้นไม้และธรรมชาติศึกษา	4.15	0.94	มาก
8. กิจกรรมนันทนาการด้านพัฒนาจิตใจและความสงบสุข เช่น การท่องเที่ยว การนั่งสมาธิ โยคะ ดนตรีบำบัด การศึกษาธรรมชาติ	3.91	1.06	มาก
9. กิจกรรมนันทนาการด้านวรรณกรรม การพูด อ่าน เขียน เช่น นวนิยาย การ์ตูน แต่งกลอน การอ่านทำนองเสนาะต่างๆ	3.93	1.02	มาก
10. ต้องการกิจกรรมอาสาสมัคร เช่น กิจกรรมพัฒนาโรงเรียน พัฒนาวัด พัฒนาชุมชน กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์	4.13	0.92	มาก
11. กิจกรรมนันทนาการพิเศษ เช่น วันลอยกระทง วันสงกรานต์ วันคริสต์มาส วันเด็ก	4.52	0.71	มากที่สุด
รวม	4.16	0.54	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านกิจกรรมนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D.= 0.54) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ข้อ 11. กิจกรรมนันทนาการพิเศษ เช่น วันลอยกระทง วันสงกรานต์ วันคริสต์มาส วันเด็ก ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.71) ข้อ 3. ต้องการกิจกรรมนันทนาการด้าน การดนตรี เช่น การร้องเพลง การฟังเพลง การเล่นดนตรี ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.70) ข้อ 6. ต้องการกิจกรรมนันทนาการท่องเที่ยวทัศนศึกษา เช่น การไปชมโบราณสถาน การศึกษาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.83) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552
จำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับชั้นและโรงเรียนเขตในอำเภอเมืองและเขตนอกอำเภอเมือง
โดยวิเคราะห์ค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ดังปรากฏตามตารางที่ 8 - 17

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของความต้องการการจัดกิจกรรม
นันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา
2552 จำแนกตามเพศ (n = 420)

ความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการ	ชาย(n = 210)			หญิง(n = 210)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการจัดการดำเนินการ	4.12	0.52	มาก	4.16	0.54	มาก
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	4.16	0.50	มาก	4.15	0.54	มาก
3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และ สิ่งอำนวยความสะดวก	4.38	0.46	มาก	4.43	0.47	มาก
4. ด้านกิจกรรมนันทนาการ	4.17	0.55	มาก	4.16	0.53	มาก
รวม	4.22	0.39	มาก	4.23	0.40	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่
4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เพศชายและเพศหญิง โดยรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.22$, S.D.= 0.39, $\bar{X} = 4.23$, S.D.= 0.40) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

เพศชายมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการด้านด้านสถานที่ อุปกรณ์และ
สิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D.= 0.46) เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมาก
ไปหาน้อย ตามลำดับ

เพศหญิงมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการด้านด้านสถานที่ อุปกรณ์และ
สิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D.= 0.47) เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมาก
ไปหาน้อย ตามลำดับ

ตาราง 9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้น
ที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำแนกตามเพศ
โดยรวมและรายด้าน (n = 420)

ความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการ	ชาย(n = 210)		หญิง(n = 210)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการจัดการดำเนินการ	4.12	0.52	4.16	0.54	0.748
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	4.16	0.50	4.15	0.54	0.246
3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก	4.38	0.46	4.43	0.47	1.079
4. ด้านกิจกรรมนันทนาการ	4.17	0.55	4.16	0.53	0.238
รวม	4.22	0.39	4.23	0.40	0.376

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1
ที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำแนกตามระดับชั้น โดยรวมและรายด้าน (n = 420)

ความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการ	ชั้นมัธยมปีที่ 4 (n = 138)			ชั้นมัธยมปีที่ 5 (n = 89)			ชั้นมัธยมปีที่ 6 (n = 193)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการจัดการดำเนินการ	4.07	0.56	มาก	4.20	0.49	มาก	4.17	0.53	มาก
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	4.02	0.56	มาก	4.18	0.50	มาก	4.23	0.48	มาก
3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และ สิ่งอำนวยความสะดวก	4.30	0.54	มาก	4.32	0.44	มาก	4.52	0.38	มากที่สุด
4. ด้านกิจกรรมนันทนาการ	4.13	0.59	มาก	4.01	0.53	มาก	4.25	0.49	มาก
รวม	4.14	0.46	มาก	4.17	0.36	มาก	4.31	0.35	มาก

จากตาราง 10 แสดงว่า ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ระดับชั้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D.= 0.46, $\bar{X} = 4.17$, S.D.= 0.36, $\bar{X} = 4.31$, S.D.= 0.35) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ชั้นมัธยมปีที่ 4 มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D.= 0.54) เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ตามลำดับ

ชั้นมัธยมปีที่ 5 มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D.= 0.44) เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ตามลำดับ

ชั้นมัธยมปีที่ 6 มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.38) เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ตามลำดับ

ตาราง 11 วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552
จำแนกตามระดับชั้น (n = 420)

ความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการจัดการดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.02	0.51	1.81
	ภายในกลุ่ม	417	117.10	0.28	
	รวม	419	118.12		
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	3.61	1.80	6.87*
	ภายในกลุ่ม	417	109.61	0.26	
	รวม	419	113.23		
3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และ สิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	2	4.85	2.42	11.74*
	ภายในกลุ่ม	417	86.16	0.20	
	รวม	419	91.07		
4. ด้านกิจกรรมนันทนาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	3.70	1.85	6.54*
	ภายในกลุ่ม	417	18.09	0.28	
	รวม	419	121.80		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.48	1.24	8.17*
	ภายในกลุ่ม	417	63.33	0.15	
	รวม	419	65.81		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ที่มีระดับชั้นต่างกันมีความต้องการกิจกรรมนันทนาการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการดำเนินการไม่แตกต่างกัน นอกนั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 12 ผลการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความต้องการการจัดกิจกรรม
นันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1
ปีการศึกษา 2552 ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ จำแนกตามระดับชั้น (n = 420)

ระดับชั้น	$\bar{X}$	ชั้นมัธยมปีที่ 4	ชั้นมัธยมปีที่ 5	ชั้นมัธยมปีที่ 6
ชั้นมัธยมปีที่ 4	4.02	-	0.15*	0.20*
ชั้นมัธยมปีที่ 5	4.18	-	-	0.05
ชั้นมัธยมปีที่ 6	4.23	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 4 มีความต้องการกิจกรรมนันทนาการด้าน
บุคลากรผู้ให้บริการ แตกต่างกับชั้นมัธยมปีที่ 5 และชั้นมัธยมปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 ผลการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความต้องการการจัดกิจกรรม
นันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา
2552 ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามระดับชั้น (n = 420)

ระดับชั้น	$\bar{X}$	ชั้นมัธยมปีที่ 4	ชั้นมัธยมปีที่ 5	ชั้นมัธยมปีที่ 6
ชั้นมัธยมปีที่ 4	4.30	-	0.02	0.22*
ชั้นมัธยมปีที่ 5	4.32	-	-	0.20*
ชั้นมัธยมปีที่ 6	4.52	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 6 มีความต้องการกิจกรรมนันทนาการ
ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก แตกต่างกับชั้นมัธยมปีที่ 4 และชั้นมัธยมปีที่ 5
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 ผลการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความต้องการการจัดกิจกรรม
นันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1
ปีการศึกษา 2552 ด้านกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตามระดับชั้น (n = 420)

ระดับชั้น	$\bar{X}$	ชั้นมัธยมปีที่ 4	ชั้นมัธยมปีที่ 5	ชั้นมัธยมปีที่ 6
ชั้นมัธยมปีที่ 4	4.13	-	0.12	0.12*
ชั้นมัธยมปีที่ 5	4.01	-	-	0.24*
ชั้นมัธยมปีที่ 6	4.25	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 6 มีความต้องการกิจกรรมนันทนาการ
ด้านกิจกรรมนันทนาการ แตกต่างกับชั้นมัธยมปีที่ 4 และชั้นมัธยมปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 ผลการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความต้องการการจัดกิจกรรม
นันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา ชัยภูมิ เขต 1
ปีการศึกษา 2552 จำแนกตามระดับชั้น (n = 420)

ระดับชั้น	$\bar{X}$	ชั้นมัธยมปีที่ 4	ชั้นมัธยมปีที่ 5	ชั้นมัธยมปีที่ 6
ชั้นมัธยมปีที่ 4	4.14	-	0.02	0.16*
ชั้นมัธยมปีที่ 5	4.17	-	-	0.13*
ชั้นมัธยมปีที่ 6	4.31	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 6 มีความต้องการกิจกรรมนันทนาการ
แตกต่างกับชั้นมัธยมปีที่ 4 และชั้นมัธยมปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้น
ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของความต้องการการจัดกิจกรรม
 นันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา
 2552 จำแนกตามโรงเรียนเขตในเมืองและโรงเรียนเขตนอกเมือง โดยรวมและรายด้าน (n = 420)

ความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการ	โรงเรียนเขตในเมือง (n = 180)			โรงเรียนเขตนอกเมือง (n = 240)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการจัดการดำเนินการ	4.02	0.58	มาก	4.24	0.47	มาก
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	4.05	0.54	มาก	4.23	0.48	มาก
3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก	4.30	0.53	มาก	4.48	0.39	มาก
4. ด้านกิจกรรมนันทนาการ	4.02	0.60	มาก	4.27	0.46	มาก
รวม	4.10	0.44	มาก	4.32	0.33	มาก

จากตาราง 16 แสดงว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต
 1 โรงเรียนเขตในเมืองและโรงเรียนเขตนอกเมืองมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการอยู่ใน
 ระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D.= 0.44 , $\bar{X} = 4.32$, S.D.= 0.33) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

โรงเรียนเขตในเมืองมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการด้านสถานที่ อุปกรณ์
 และสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D.= 0.53) เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไป
 นาน้อย ตามลำดับ

โรงเรียนเขตนอกเมืองมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการด้านสถานที่ อุปกรณ์
 และสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.39) เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไป
 นาน้อย ตามลำดับ

ตาราง 17 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำแนกตามโรงเรียนเขตในอำเภอเมืองและโรงเรียนเขตนอกอำเภอเมือง โดยรวมและรายด้าน (n = 420)

ความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการ	โรงเรียนเขตในเมือง		โรงเรียนเขตนอกเมือง		
	(n = 180)		(n = 240)		
	X	S.D.	X	S.D	t
1. ด้านการจัดการดำเนินการ	4.02	0.58	4.24	0.47	4.28*
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	4.05	0.54	4.23	0.48	3.69
3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก	4.30	0.53	4.48	0.39	4.05*
4. ด้านกิจกรรมนันทนาการ	4.02	0.60	4.27	0.46	4.89*
รวม	4.10	0.44	4.32	0.33	5.63*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 แสดงว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ที่มีพื้นที่ต่างกันมีความต้องการกิจกรรมนันทนาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการไม่แตกต่างกัน นอกนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปี 2552 ทั้ง 4 ด้าน

1. ด้านการจัดการและดำเนินการ ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการต่างๆในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการ
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ควรมีบุคลากรผู้ให้บริการเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการให้บริการและมีความรู้ความชำนาญในด้านกิจกรรมนันทนาการ
3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีสถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการที่สะอาดถูกสุขลักษณะ จำนวนอุปกรณ์ในการประกอบกิจกรรมนันทนาการมีมาตรฐานและมีความปลอดภัยเพียงพอกับความต้องการของนักเรียน
4. ด้านกิจกรรมนันทนาการ ควรมีกิจกรรมนันทนาการที่นักเรียนต้องการ ตามความต้องการของนักเรียน ด้านกิจกรรมนันทนาการพิเศษ เช่น วันลอยกระทง วันสงกรานต์ วันคริสต์มาส วันเด็ก เพื่อสนองความต้องการของนักเรียน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษา ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 โดยใช้วิธีการ วิจัยเชิงสำรวจโดยสรุปลำดับขั้นของการวิจัย ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ใน โรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 1 ปีการศึกษา 2552
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ใน โรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ตามตัวแปร เพศ ระดับชั้น และโรงเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบ ความต้องการกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้เป็นแนวทาง ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารการศึกษา ครู อาจารย์ บุคลากร ได้พิจารณาปรับปรุงพัฒนา การจัดและดำเนินโครงการ กิจกรรมนันทนาการให้เหมาะสม และเกิดประโยชน์กับนักเรียน สังคม ประเทศชาติ ตลอดจนเป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าสำหรับผู้ที่ทำวิจัยและผู้ที่สนใจต่อไป เพื่อให้ เกิดประโยชน์ส่วนรวมสูงสุด

สมมุติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 1 ปีการศึกษา 2552 ที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการกิจกรรมนันทนาการแตกต่างกัน
2. นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 1 ปีการศึกษา 2552 ที่ระดับชั้นต่างกัน มีความต้องการกิจกรรมนันทนาการแตกต่างกัน
3. นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 1 ปีการศึกษา 2552 ในเขตเมืองและนอกเมือง มีความต้องการกิจกรรมนันทนาการแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 8,421 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่วิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา ชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 420 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ชั้นปีและโรงเรียน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ มี 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการจัดการและดำเนินการ ด้านบุคลากรและผู้ให้บริการ ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านกิจกรรมนันทนาการ

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นต่างๆ เกี่ยวกับความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของผู้ตอบ แบบสอบถามเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 และผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยติดต่อ อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ฝ่ายกิจกรรมของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง
4. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องแล้วนำไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถามที่ได้รับคืน
2. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจให้คะแนนแล้วแบ่งแบบสอบถามออกเป็นหมวดหมู่ตามตัวแปรที่จะทดสอบสมมติฐาน
3. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปทำการวิเคราะห์ ดังนี้

3.1 ข้อมูลด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละและ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

3.2 วิเคราะห์ระดับความต้องการกิจกรรมนันทนาการของนักเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

3.4 เปรียบเทียบความต้องการกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test Independent) และค่าเอฟ (F-test) เมื่อตัวแปรมากกว่า 2 ตัวแปร สำหรับค่าความต้องการกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนกับตัวแปรอิสระด้านระดับชั้น หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธี แอล เอส ดี (Least Significant Difference's Method = LSD)

3.5 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดนำมาสรุปในแต่ละด้านนำเสนอในรูปความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปผลได้ดังนี้

การศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปี 2552 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งตอบแบบสอบถามจำนวน 420 คน พบว่า เป็นเพศชายและหญิงจำนวนเท่าๆกัน คือ 210 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ในส่วนระดับชั้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 33.00 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 46.00 และในส่วนของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนเขตในอำเภอเมืองและเขตนอกอำเภอเมืองมีจำนวนเท่าๆกัน คือ 60 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30

2. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับระดับความต้องการ พบว่า ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D.= 0.40) ผลการวิเคราะห์เป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการจัดการดำเนินการ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D.= 0.53) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ความต้องการคือ ต้องการให้มีการส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการต่างๆ ในโรงเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.76) รองลงมาคือ ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ข้อมูลข่าวสาร ของการจัดกิจกรรมนันทนาการต่างๆ ($\bar{X} = 4.22$, S.D.= 0.77) รองลงมาคือ ต้องการให้จัดโครงการ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมนันทนาการอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.16$, S.D.= 0.82)

2.2 ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D.= 0.52) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความ ต้องการอยู่ในระดับมาก ตามลำดับความต้องการคือ ต้องการให้บุคลากรผู้ให้บริการเป็นผู้ที่มีมนุษย สัมพันธ์ในการให้บริการ ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.77) รองลงมาคือ ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความ ชำนาญด้านกิจกรรมนันทนาการ ($\bar{X} = 4.22$, S.D.= 0.73) รองลงมาคือ ต้องการบุคลากรที่ทำ หน้าที่ให้บริการเบิกจ่ายอุปกรณ์ด้านกิจกรรมนันทนาการและกีฬา ($\bar{X} = 4.21$, S.D.= 0.79)

2.3 ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D.= 0.47) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ความต้องการคือ ต้องการสถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการที่สะอาดถูกสุขลักษณะ ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.72) รองลงมา คือ จำนวนอุปกรณ์ในการประกอบกิจกรรมนันทนาการที่เพียงพอกับความ ต้องการของนักเรียน ($\bar{X} = 4.45$, S.D.= 0.72) รองลงมาคือ ต้องการอุปกรณ์ในการประกอบกิจกรรมนันทนาการที่มี มาตรฐานและมีความปลอดภัย ($\bar{X} = 4.45$, S.D.= 0.69)

2.4 ด้านกิจกรรมนันทนาการ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านกิจกรรมนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D.= 0.54) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความ ต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ ความต้องการคือ กิจกรรมนันทนาการพิเศษ เช่น วันลอยกระทง วันสงกรานต์ วันคริสต์มาส วันเด็ก ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.71) รองลงมาคือ ต้องการกิจกรรมนันทนาการด้าน การดนตรี เช่น การร้องเพลง การฟังเพลง การเล่นดนตรี ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.70) รองลงมาคือ ต้องการกิจกรรมนันทนาการท่องเที่ยวทัศนศึกษา เช่น การไปชมโบราณสถาน การศึกษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.83)

3. ผลการเปรียบเทียบความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปี 2552 จำแนกตาม เพศ ระดับชั้นปีและโรงเรียนเขต ในอำเภอเมืองและเขตนอกอำเภอเมือง พบว่า

3.1 นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.2 นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ที่มีระดับชั้นต่างกันมีความต้องการกิจกรรมนันทนาการ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3.3 นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ที่มีพื้นที่ต่างกันมีความต้องการกิจกรรมนันทนาการ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปี 2552 ทั้ง 4 ด้าน

1. ด้านการจัดการและดำเนินการ ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการต่างๆในโรงเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ข้อมูลข่าวสาร ต่างๆเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการ

2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ควรมีบุคลากรผู้ให้บริการเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการ ให้บริการและมีความรู้ความชำนาญในด้านกิจกรรมนันทนาการ

3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีสถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการ ที่สะอาดถูกสุขลักษณะ จำนวนอุปกรณ์ในการประกอบกิจกรรมนันทนาการมีมาตรฐานและมีความ ปลอดภัยเพียงพอกับความต้องการของนักเรียน

4. ด้านกิจกรรมนันทนาการ ควรมีกิจกรรมนันทนาการที่นักเรียนต้องการ ตามความ ต้องการของนักเรียน ด้านกิจกรรมนันทนาการพิเศษ เช่น วันลอยกระทง วันสงกรานต์ วันคริสต์มาส วันเด็ก เพื่อสนองความต้องการของนักเรียน

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วง ชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปี 2552 ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปี 2552 มีความ ต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรม นันทนาการนั้นเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ กิจกรรมนันทนาการยังช่วยให้นักเรียนได้แสดงความสามารถพิเศษ ความสนใจ และความถนัดของ ตนเอง โดยไม่มีการบังคับทำให้นักเรียนได้รับความสุข สนุกสนาน ดังที่ ชูชีพ เยาวพัฒน์ (2543:

48-49) กล่าวว่าโรงเรียนจัดได้ว่าเป็นแหล่งบริการทางวิชาการแก่เด็กและเยาวชนที่สำคัญแห่งหนึ่ง นอกจากจะให้ความรู้ทางวิชาการแก่นักเรียนแล้ว ทางโรงเรียนควรจะมีการจัดดำเนินการกิจกรรม นันทนาการเพื่อพัฒนาจิตใจนักเรียนให้มีคุณธรรมและจริยธรรม สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคม ได้เป็นอย่างดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านการจัดการและดำเนินการนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา ชัยภูมิ เขต 1 ปี 2552 มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมาก ตามลำดับค่าเฉลี่ย คือข้อ 6. ต้องการให้มีการส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการต่างๆ ในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รองลงมาคือข้อ 5. ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้มีข้อมูลข่าวสารของการจัดกิจกรรม นันทนาการต่างๆ และข้ออื่นๆ มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียน มีความต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์กิจกรรมนันทนาการจะช่วยเสริมสร้างประสบการณ์และ ลักษณะนิสัยอันพึงประสงค์ในรูปแบบต่างๆ เพื่อสนองความต้องการของนักเรียนหรือเพื่อชดเชย ให้กับนักเรียนทั้งในด้านการออกกำลังกายและเพื่อความสนุกสนานรื่นเริงนอกเวลาเรียนหรือเป็น กิจกรรมพิเศษและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สนธยา บุญไทย (2548: 55) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 2 พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 2 มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการด้านการ จัดการและดำเนินการ อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านบุคลากรผู้ให้บริการนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก และ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมาก ตามลำดับค่าเฉลี่ย คือข้อ 8. ต้องการ ให้บุคลากรผู้ให้บริการเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ในการให้บริการ รองลงมาคือ ข้อ 1. ต้องการบุคลากร ที่มีความรู้ความชำนาญด้านกิจกรรมนันทนาการและข้ออื่นๆมีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนมีความต้องการบุคลากรผู้ให้บริการที่มีมนุษยสัมพันธ์ในการให้บริการและ มีความรู้ความชำนาญด้านกิจกรรมนันทนาการ ทำให้กิจกรรมน่าสนใจเกิดผลสำเร็จตาม วัตถุประสงค์และมั่นใจในความปลอดภัย ดังที่ กำโศก เผือกสุวรรณ (2538: 40) กล่าวว่า ผู้นำ นันทนาการที่เป็นทั้งผู้จัดการและผู้นำกิจกรรมนันทนาการที่มีคุณภาพ ทำหน้าที่บริการอย่างดีเยี่ยม นอกจากนั้นจะต้อง สอน แนะนำ ทำให้กิจกรรมต่างๆดำเนินไปอย่างราบรื่น สวยงาม เหมาะสมและ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดม บุตตะ (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพความ ต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกัปปา สังเกต กระบวนการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกัปปา สังเกต กระบวนการท่องเที่ยวและกีฬามีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการด้านบุคลากรผู้ให้บริการ อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการโดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมากตามลำดับค่าเฉลี่ย คือข้อ 9. ต้องการสถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการที่สะอาดถูกสุขลักษณะ รองลงมา คือข้อ 7. จำนวนอุปกรณ์ในการประกอบกิจกรรมนันทนาการที่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียนและ ข้อ 6. ต้องการอุปกรณ์ในการประกอบกิจกรรมนันทนาการที่มีมาตรฐานและมีความปลอดภัยและข้ออื่นๆ มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนมีความต้องการสถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการที่สะอาดถูกสุขลักษณะ จำนวนอุปกรณ์ในการประกอบกิจกรรมนันทนาการที่เพียงพอทำให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการและสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิรณา กาญจนินทุ (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษาวิชาทหาร ศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ศูนย์กำลังสำรอง ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาวิชาทหาร ศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ศูนย์กำลังสำรอง ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานครมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านกิจกรรมนันทนาการนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการโดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับค่าเฉลี่ย คือข้อ 11. กิจกรรมนันทนาการพิเศษ เช่น วันลอยกระทง วันสงกรานต์ วันคริสต์มาส วันเด็ก รองลงมา คือข้อ 3. ต้องการกิจกรรมนันทนาการด้าน การดนตรี เช่น การร้องเพลง การฟังเพลง การเล่นดนตรี และข้ออื่นๆ มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้ผ่อนคลายความตึงเครียด เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความถนัดและความสนใจของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรอินทร์ ชูทอง (2547: 65-68) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีความต้องการกิจกรรมนันทนาการอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความต้องการกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับชั้นปี โรงเรียนเขตในอำเภอเมืองและเขตนอกอำเภอเมือง อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ที่มีเพศต่างกันมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างก็มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการที่เหมือนกันซึ่งกิจกรรมนันทนาการต่างๆ ล้วนเป็นเครื่องมือหรือสื่อที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจและผ่อนคลายความเครียด การเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการในเวลาว่าง

เพื่อพัฒนาตนเองและเข้าร่วมด้วยความสมัครใจจะทำให้เกิดการพัฒนาไปในทางที่เหมาะสมทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ นักเรียนมีสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เหมือนกันและอีกประการหนึ่งการจัดชั้นเรียนเป็นแบบสหศึกษา คือ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงเรียนอยู่ในห้องเดียวกัน จึงทำให้การรับรู้และโอกาสต่างๆ เหมือนกัน ทำให้นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความต้องการการจัดกิจกรรมนั้นหนทางการไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภักธริยา อินทร์สุวรรณ (2547: 91) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนั้นหนทางการของบุคลากรในสถาบันราชภัฏจันทรเกษม พบว่า บุคลากรที่มีเพศแตกต่างกัน มีความต้องการการจัดกิจกรรมนั้นหนทางการไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราโมทย์ ปรีไทย (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการการจัดกิจกรรมนั้นหนทางการของนักเรียนโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร 3 พบว่า นักเรียนโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร 3 ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความต้องการการจัดกิจกรรมนั้นหนทางการไม่แตกต่างกัน

2.2 นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ที่มีระดับชั้นต่างกันมีความต้องการกิจกรรมนั้นหนทางการ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการดำเนินการ ไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านกิจกรรมนั้นหนทางการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนแต่ละระดับชั้นมีอายุต่างกัน มีความสนใจในกิจกรรมนั้นหนทางการในแต่ละด้านไม่เท่ากันและไม่เหมือนกัน กิจกรรมนั้นหนทางการนั้นมีให้เลือกเข้าร่วมกิจกรรมหลากหลายประเภท นักเรียนอาจมองว่ามีประโยชน์ในแต่ละด้านไม่เหมือนกัน ดังที่ บรรจง คณะวรรณ (2532: 31) กล่าวว่า การทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่ตนเองมีความสนใจขณะมีเวลาว่าง เพื่อเพิ่มทักษะ ประสบการณ์ และการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นก็จะเป็นไปด้วยความสมัครใจ เป็นการทำงานที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือสร้างสรรค์งานขึ้นมาใหม่หรือเป็นการเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อลดเวลาว่างที่ตัวเองมีอยู่ให้น้อยลง เป็นการลดความเครียดทั้งทางกายและทางอารมณ์ให้หมดหรือลดน้อยลงกลับเป็นคนใหม่ที่มีพลังมีความสดชื่นที่เต็มไปด้วยพลังพร้อมจะทำงานหรือเผชิญโชคต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สนธยา บุญไทย (2548: 61) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนั้นหนทางการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่มีระดับชั้นต่างกันมีความต้องการกิจกรรมนั้นหนทางการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2.3 นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ที่มีพื้นที่ต่างกันมีความต้องการกิจกรรมนั้นหนทางการ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนแต่ละพื้นที่ แต่ละคนมีพื้นฐานการเรียนที่

แตกต่างกัน มาจากครอบครัวที่แตกต่างกัน มีวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน สภาพแวดล้อมพื้นที่ตั้งโรงเรียนมีลักษณะที่แตกต่างกัน ตลอดจนบุคลากรผู้ให้บริการ สถานที่อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบกิจกรรมนันทนาการของเขตในอำเภอเมืองมีความพร้อมมากกว่าเขตนอกอำเภอเมือง อาจเป็นเหตุที่ทำให้นักเรียนมีความต้องการกิจกรรมนันทนาการที่แตกต่างกันออกไปและสอดคล้องกับ สาลี ปาลกะวงศ์ (2540 : 15) กล่าวว่า ความต้องการกิจกรรมนันทนาการของแต่ละบุคคลนั้นมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับ พื้นฐานประสบการณ์ในอดีตของแต่ละบุคคล สภาพครอบครัว รายได้ ชุมชน รวมถึงสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้นๆ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่องความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการจัดการและดำเนินการ ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการต่างๆในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ควรมีบุคลากรผู้ให้บริการเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการให้บริการและมีความรู้ความชำนาญในด้านกิจกรรมนันทนาการ
3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีสถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการที่สะอาดถูกสุขลักษณะ จำนวนอุปกรณ์ในการประกอบกิจกรรมนันทนาการมีมาตรฐานและมีความปลอดภัยเพียงพอกับความต้องการของนักเรียน
4. ด้านกิจกรรมนันทนาการ ควรมีกิจกรรมนันทนาการที่นักเรียนต้องการ ตามความต้องการของนักเรียน โดยเฉพาะ ด้านกิจกรรมนันทนาการพิเศษ เช่น วันลอยกระทง วันสงกรานต์ วันคริสต์มาส วันเด็ก
5. ควรนำผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ไปใช้ในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อสนองความต้องการของนักเรียน จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้ดีขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรที่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียน ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เพิ่มตัวแปรด้านอื่นๆให้มากขึ้น
3. ควรมีการศึกษาความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนในภาคอื่นๆของประเทศ

บรรณานุกรม

- กิริณา กาญจนนินทุ. (2549). ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษาวิชาทหาร ศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ศูนย์กำลังสำรอง ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กำโชค เผือกสุวรรณ. (2538). ผู้นำนันทนาการ. กรุงเทพฯ: เกษมศรีการพิมพ์.
- จรินทร์ ธานีรัตน์. (2533). นันทนาการชุมชน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- จันทร์อินทร์ ชูทอง. (2547). ความต้องการกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. ปรินิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้. ข่าวสารการวิจัยการศึกษา. หน้า 10. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ชูชีพ ยาวพัฒน์. (2543). นันทนาการ. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินติ้ง เฮ้าส์.
- ต่อสกุล สกุลสิริชาติ. (2549). สภาพและความต้องการกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี. ปรินิพนธ์.วท.ม.(การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บรรจง คณะวรรณ. (2532). กิจกรรมสร้างเสริมลักษณะนิสัยในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมนันทนาการในโรงเรียนประถมศึกษา. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปราโมทย์ ปรีไทย. (2551). ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร 3. ปรินิพนธ์ วท.ม.(การจัดการนันทนาการ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- พีระพงศ์ บุญศิริ. (2542). นันทนาการและการจัดการ. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินติ้ง เฮ้าส์.
- พุทธรางกูร จิระชนาภัทร. (2549). สภาพและความต้องการกิจกรรมนันทนาการของนักเรียน โรงเรียน ภ.ป.ร.ราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์. ปรินิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ภัทริยา อินทร์สุวรรณ. (2547). สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรในสถาบันราชภัฏจันทรเกษม. ปรินิพนธ์ วท.ม.(การจัดการนันทนาการ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

- สนธยา บุญไทย. (2548). *สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2*.
 ปรินิพนธ์ วท.ม.(การจัดการนันทนาการ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2533). *นันทนาการชุมชนและโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 _____. (2535). *นันทนาการชุมชนและโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
 _____. (2542). *นันทนาการและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
 _____. (2544). *นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
- สาลี ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. (2540). *ปรัชญานันทนาการ*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพัตรา ตั้งรัตนจินดา. (2547). *ความต้องการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรกลุ่มบริษัท
 สามารถ*. ปรินิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุทธิชัย พลัปปลาเล็ก. (2550). *สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากร
 กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม*. ปรินิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ).
 กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานในเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1. (2551). *ข้อมูลนักเรียนตามโปรแกรม
 student 44 ปี 2551*
- สำนักงานในเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1. (2551). *แผนปฏิบัติการตามปีงบประมาณ 2551*.
- หลุย จำปาเทศ. (2533). *จิตวิทยาในการจูงใจ*. กรุงเทพฯ: สามัคคีสาส์น.
- อินทร์ ชูทอง. (2547). *สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนระดับช่วง
 ชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1*.
 ปรินิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุดม บุตตะ. (2547). *สภาพความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอน
 ปลาย โรงเรียนกีฬา สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา*. ปรินิพนธ์ วท.ม.
 (การจัดการนันทนาการ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
 ถ่ายเอกสาร.
- Cronbach, Lee Joseph. (1970). *Essential of psylochogical testing*. New York: Harper and
 Raw.
- Holbrook, James Edward. (1993, February). Current Problem and Trends in Facility
 Planning for Health, Physical Education. Reaction and Athletics at Colleges and
 Universities. *Dissertation Abstracts International*. 37(10): 2535-A.

- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. (1970, November). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607–610.
- Maslow, Abraham Harold. (1970). *Motivation and Personality*. 2 ed. New York: Harper; & Row.
- McDowell, Linada Lee Goette. (1996, May). Leisure Recreational Preferences and Practices Among Adolescents with and Without Mental Retardation. *Dissertation Abstracts International*. 56(11): 435–A.
- Raymore, Leslie Ann. (1994, August). The Tradition from Adolescence to Young Adulthood: Predictors of Leisure Behavior. *Dissertation Abstracts International*. 56(20): Dai-A.
- Watkin, Baron Charles (1983, September). Secondary School and Their Effect on Continuing Participation in Physical Activity by College Student in New South Wales, Australia. *Dissertation Abstracts International*. 44(30): 705-A.
- Watson, James Frankin. (1977, March). The Impact of Leisure Attitude and Motivation on the Physical Recreation Leisure Participation Time of College Students. *Dissertation Abstracts International*. 48(101): 1080–A.

แบบสอบถามการวิจัย
เรื่อง
ความต้องการกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขต
พื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปี 2552

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านการจัดการดำเนินการ
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ
3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
4. ด้านกิจกรรมนันทนาการ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่างๆ

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความต้องการกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากนักเรียน กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอนทุกข้อ คำตอบของนักเรียนจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมนันทนาการของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนต่อการบริหารจัดการการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณานำเสนอคำตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นายธนยุทธ สมัตตชัย
นิสิตปริญญาโท สาขาการจัดการนันทนาการ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความต้องการกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียน
สังกัดพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2552

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง [ ] ให้ตรงตามความเป็นจริง

1.1 เพศ

[ ] ชาย

[ ] หญิง

1.2 ระดับชั้น

[ ] ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

[ ] ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

[ ] ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1.3 โรงเรียนที่ศึกษา

เขตในอำเภอเมือง

[ ] ชัยภูมิภักดีชุมพล

[ ] สตรีชัยภูมิ

[ ] เมืองพญาแลวิทยา

เขตนอกอำเภอเมือง

[ ] บ้านเขว้าวิทยายน

[ ] คอนสวรรค์

[ ] หนองบัวแดงวิทยา

[ ] ภักดีชุมพลวิทยา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการกิจกรรมนันทนาการ 4 ด้าน คือ

1. ด้านการจัดการและดำเนินการ
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ
3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
4. ด้านกิจกรรมนันทนาการ

คำชี้แจง โปรดตอบแบบสอบถามต่อไปนี้ โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง [ ] ที่ตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด

ข้อที่	ความต้องการกิจการนันทนาการ ด้านการจัดการและดำเนินการ	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ต้องการให้มีการสำรวจความต้องการในการจัดกิจกรรมนันทนาการ					
2.	ต้องการให้โรงเรียนกำหนดนโยบายส่งเสริมการจัดกิจกรรมนันทนาการ					
3.	ต้องการให้มีอาจารย์ บุคลากร หรือวิทยากรให้ความรู้และแนะนำในการจัดกิจกรรมนันทนาการ					
4.	ต้องการให้มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมนันทนาการต่างๆ					
5.	ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ มีข้อมูลข่าวสารของการจัดกิจกรรมนันทนาการต่างๆ					
6.	ต้องการให้มีการส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการต่างๆในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์					
7.	ต้องการให้จัดโครงการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมนันทนาการอย่างต่อเนื่อง					

ข้อที่	ความต้องการกิจกรรมนันทนาการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านกิจกรรมนันทนาการ					
2.	ต้องการให้มีบุคลากรที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการของโรงเรียน					
3.	ต้องการบุคลากรที่ให้คำแนะนำและให้บริการเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการ					
4.	ต้องการให้มีจำนวนบุคลากรผู้ให้บริการเพียงพอกับความต้องการกิจกรรมนันทนาการด้านต่างๆของนักเรียน					
5.	ต้องการบุคลากรที่มีความตั้งใจในการจัดกิจกรรมนันทนาการ					
6.	ต้องการบุคลากรที่ทำหน้าที่ให้บริการเบิกจ่ายอุปกรณ์ด้านกิจกรรมนันทนาการและกีฬา					
7.	ต้องการเจ้าหน้าที่ บุคลากรทางด้านพยาบาลประจำสถานที่ในการจัดกิจกรรมนันทนาการ					
8.	ต้องการให้บุคลากรผู้ให้บริการเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ในการให้บริการ					
ข้อที่	ความต้องการกิจกรรมนันทนาการ ด้านสถานที่ อุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก					
1.	ต้องการให้มีจำนวนสนามกีฬาและสถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน					
2.	ต้องการสถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการทั้งในร่มและกลางแจ้ง					
3.	ต้องการสถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน					

ข้อที่	ความต้องการกิจกรรมนันทนาการ ด้าน สถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.	ต้องการสถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการที่มีแสงสว่างเพียงพอ					
5.	ต้องการสถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการที่มีความปลอดภัย					
6.	ต้องการอุปกรณ์ในการประกอบกิจกรรมนันทนาการที่มีมาตรฐานและมีความปลอดภัย					
7.	จำนวนอุปกรณ์ในการประกอบกิจกรรมนันทนาการที่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน					
8.	ต้องการสถานที่ให้บริการนันทนาการด้านกีฬาที่มีความเหมาะสมตามประเภทกีฬา					
9.	ต้องการสถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการที่สะอาดถูกสุขลักษณะ					
10.	ต้องการการปฐมพยาบาลสำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการเมื่อเกิดอุบัติเหตุ					
ข้อที่	ความต้องการกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ต้องการกิจกรรมทางพลศึกษา เช่น เกม กีฬา ทุกชนิดทั้งในร่มและกลางแจ้ง รวมทั้งกีฬาทางน้ำด้วย					
2.	ต้องการกิจกรรมนันทนาการด้านศิลปหัตถกรรม เช่น การฝีมือ การปั้น การวาดเขียน แกะสลัก เย็บปักถักร้อย สิ่งประดิษฐ์ จากวัสดุธรรมชาติ					

ข้อที่	ความต้องการกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.	ต้องการกิจกรรมนันทนาการด้าน การดนตรี เช่น การร้องเพลง การฟังเพลง การเล่นดนตรี					
4.	ต้องการกิจกรรมเข้าจังหวะ เช่น ลีลาศ รำวง บัลเลต์ นาฏศิลป์ รวมทั้งแอโรบิก					
5.	ต้องการกิจกรรมนันทนาการงานอดิเรก เช่น สะสมภาพ วาดภาพ ดูทีวี สิ่งประดิษฐ์ต่างๆ					
6.	ต้องการกิจกรรมนันทนาการท่องเที่ยว ทัศนศึกษา เช่น การไปชมโบราณสถาน การศึกษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
7.	ต้องการกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง เช่น กิจกรรมค่ายพักแรม การปลูกต้นไม้ และธรรมชาติศึกษา					
8.	กิจกรรมนันทนาการด้านพัฒนาจิตใจและ ความสงบสุข เช่น การท่องเที่ยว การนั่งสมาธิ โยคะ ดนตรีบำบัด การศึกษาธรรมะ					
9.	กิจกรรมนันทนาการด้านวรรณกรรม การพูด อ่าน เขียน เช่น นวนิยาย การ์ตูน แต่งกลอน การอ่านทำนองเสนาะต่างๆ					
10.	ต้องการกิจกรรมอาสาสมัคร เช่น กิจกรรม พัฒนาโรงเรียน พัฒนาวัด พัฒนาชุมชน กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์					
11.	กิจกรรมนันทนาการพิเศษ เช่น วันลอยกระทง วันสงกรานต์ วันคริสต์มาส วันเด็ก					

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการกิจกรรมนันทนาการด้านต่างๆ

1. ด้านการจัดการดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ

.....

.....

.....

.....

3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก

.....

.....

.....

.....

4. ด้านกิจกรรมนันทนาการ

.....

.....

.....

.....

5. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ นางกนกวดี พึ่งโพธิ์ทอง
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ชื่อ นายสมควร โพธิ์ทอง
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ชื่อ นายพนมศักดิ์ สวัสดิ์พงษ์
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. ชื่อ นายพิทักษ์ เจริญวานิช
ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงาน โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล
5. ชื่อ นายเล็งเจริญ ชำนาญบริรักษ์
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี
สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายธนยุทธ สมัตชัย
วันเดือนปีเกิด	20 กรกฎาคม 2527
สถานที่เกิด	439ข ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	439ข ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ 36000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2543	มัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยชัยภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
พ.ศ. 2546	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยชัยภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
พ.ศ. 2550	วิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาขานันทนาการ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2553	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) สาขาการจัดการนันทนาการ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ